

JAARVERSLAG 2014

STICHTING PENSIOENFONDS ERNST & YOUNG

17 juni 2015

INHOUDSOPGAVE

1	Voorwoord	3
2	Jaarverslag	5
2.1	Kerncijfers	6
2.2	Organisatie	7
2.3	Profiel	8
2.3.1	Doelstelling	8
2.3.2	Missie, visie en strategie	8
2.3.3	Pension Fund Governance	9
2.3.4	Kenmerken van de pensioenregelingen	10
2.4	Verslag van het Bestuur	14
2.4.1	Financiële positie en bestandsontwikkeling	14
2.4.2	Personalia, vergaderingen en Gedragscode	16
2.4.3	Activiteiten en besluitvorming	16
2.4.4	Beleggingen (Algemene Reserve)	20
2.4.5	Pensioenen	25
2.4.6	Uitvoeringskosten	28
2.4.7	Vooruitblik	29
3	Jaarrekening	33
3.1	Balans per 31 december 2014	34
3.2	Staat van baten en lasten 2014	35
3.3	Kasstroomoverzicht	36
3.4	Toelichting op de jaarrekening	37
3.4.1	Algemene toelichting	37
3.4.2	Toelichting op de balans	41
3.4.3	Toelichting op de staat van baten en lasten	49
3.4.4	Vermogenseisen	53
4	Overige gegevens	56
4.1	Bestemming saldo baten en lasten	56
4.2	Gebeurtenissen na balansdatum	56
4.3	Verslag Verantwoordingsorgaan	57
4.4	Verslag Visitatiecommissie	60
4.5	Actuariële verklaring	61
4.6	Controleverklaring	63

1 Voorwoord

Het resultaat van Stichting Pensioenfonds Ernst & Young over 2014 komt uit op € 18,4 miljoen positief t.o.v. € 63,0 miljoen positief over 2013. De dekkingsgraad komt uit op 116,9% (2013: 118,8%). Hierbij moet worden opgemerkt dat de inbreng per 1 januari 2013 van de opgebouwde aanspraken tot en met 31 december 2012 in het huidige rentestandskorting-contract (hierna: RSK-contract), onder verrekening van een overeengekomen contante afrekening toekomstige overrente door Aegon van € 50,9 miljoen, een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het positieve resultaat in 2013.

Het Pensioenfonds kent een volledig voorwaardelijke indexatie die mede afhankelijk is van de beschikbare middelen. Gezien de financiële positie van het Pensioenfonds ultimo 2013 en de marktomstandigheden op dat moment, is begin 2014 besloten om per 1 januari 2014 een indexatie toe te kennen van 0,55%. De prijsindex bedroeg 0,9%. Deze indexatie sluit aan bij de indexatieambitie van het Pensioenfonds van 62% van de prijsstijgingen. De koopsom voor deze indexatie bedraagt € 4,5 miljoen en is in het resultaat van 2014 verwerkt.

Begin 2015 is eveneens besloten om per 1 januari 2015 conform de ambitie een indexatie toe te kennen van 0,44% (de prijsindex bedroeg 0,7%). De lasten hiervoor zullen in 2015 worden verwerkt.

De werkgever en de Ondernemingsraad hebben voor het jaar 2014 afgesproken dat de beschikbare premie voor de pensioenregeling 14% bedraagt van de pensioengevende salarissen. Daarbij is ook afgesproken dat maximaal 11% beschikbaar is voor de opbouw van pensioen en de verzekering van het risico op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Minimaal 3% is bestemd voor het opvangen van risico's en zal, voor zover niet benut, worden toegevoegd aan de algemene reserve.

In het kader van gewijzigde wet- en regelgeving is per 1 januari 2014 binnen het pensioenreglement een aantal wijzigingen doorgevoerd. De belangrijkste wijziging betreft de aanpassing van de pensioenrichtleeftijd naar 67 jaar. Dit betekent dat het ouderdomspensioen dat vanaf 1 januari 2014 wordt opgebouwd, ingaat op 67 jaar. Het ouderdomspensioen dat is opgebouwd tot 1 januari 2014 gaat in op 65 jaar. Het verschuiven van de pensioenrichtleeftijd naar 67 jaar in combinatie met het bedrag (11% van de pensioengevende salarissen) dat beschikbaar is voor pensioenopbouw, leidt in 2014 tot een opbouwpercentage van het ouderdomspensioen van 1,69 (2013: 1,69).

Vanaf 1 januari 2015 geldt wederom een aantal belangrijke wijzigingen voor pensioenregelingen die werkgevers voor hun werknemers hebben geregeld. Vanaf 1 januari 2015 geldt een verdere verlaging van de (fiscaal) maximale pensioenopbouw en kunnen werknemers binnen een pensioenregeling pensioen opbouwen over een maximum bruto jaarsalaris van € 100.000.

Ook voor 2015 is tussen werkgever en Ondernemingsraad een premie van 14% afgesproken, waarvan 11 % beschikbaar is voor pensioenopbouw. Het door het Bestuur, op basis van de door de werkgever beschikbaar gestelde pensioenpremie, jaarlijks bepaalde opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is voor 2015 vastgesteld op 1,75%. De verzekering van het tijdelijk partnerpensioen is vervallen per 1 januari 2015. Verdient een werknemer meer dan € 100.000, dan betekent dit dat hij binnen de pensioenregeling over het salaris boven dit bedrag vanaf 1 januari 2015 geen ouderdomspensioen meer opbouwt. Dit geldt eveneens voor het verzekerde partner- en wezenpensioen.

Het strategisch beleggingsbeleid zoals dat in 2013 voor het eerst tot stand is gekomen, is medio 2014 herijkt. Dit heeft geleid tot beperkte aanpassingen in de strategische beleggingsportefeuilles. Het rendement over 2014 bedraagt € 18,3 miljoen (2013: € 6,7 miljoen), zijnde 12,5% van het eigen vermogen (2013: 4,7%).

Als gevolg van de Wet versterking bestuur pensioenfonds dienden pensioenfonds uiterlijk op 1 juli 2014 een keuze te maken uit vijf bestuursmodellen: het paritair bestuur, het onafhankelijk bestuur en drie typen van het one-tier bestuursmodel. De paritaire bestuursvorm is vrijwel gelijk aan de bestuursinrichting van het Pensioenfonds zoals die tot 1 juli 2014 van toepassing was. Werknemers en werkgevers vormen tezamen het bestuur, waarbij pensioengerechtigden ook vertegenwoordigd moeten zijn in het bestuur. Het Bestuur heeft geconcludeerd dat, omdat zowel bij de werknemers/pensioengerechtigden als bij de werkgever voldoende deskundige bestuurders beschikbaar zijn, de voorkeur uitgaat naar het handhaven van het paritaire model. Zowel de werkgever als de Ondernemingsraad hadden eerder aangegeven zich volledig te kunnen vinden in een keuze voor het paritaire bestuursmodel. Begin 2014 heeft het Bestuur definitief besloten tot toepassing van het paritaire bestuursmodel.

Het Bestuur van het Pensioenfonds wil tot slot een woord van dank uitspreken aan eenieder die zich in het afgelopen jaar heeft ingezet voor Pensioenfonds Ernst & Young.

Bestuur Stichting Pensioenfonds Ernst & Young

2 Jaarverslag

2.1 *Kerncijfers*

	2014	2013	2012	2011	2010
Dekkingsgraad					
Dekkingsgraad	116,9%	118,8%	110,6%	109,2%	109,2%
Vereiste dekkingsgraad	101,0%	101,1%	101,1%	101,1%	100,0%
Indexatie¹					
Toegekende indexatie basisregeling	0,55%	1,00%	2,30%	1,65%	0,40%
Toegekende indexatie Toeslagreglement ²	0,55%	1,00%	1,00%	1,00%	0,40%
Prijsontwikkeling	0,90%	2,00%	2,30%	1,40%	0,40%
Samenstelling van het deelnemersbestand					
Deelnemers	3.828	3.594	3.789	3.935	3.922
Slapers	11.326	11.139	10.773	10.474	10.193
Pensioengerechtigden	<u>1.847</u>	<u>1.728</u>	<u>1.575</u>	<u>1.458</u>	<u>1.333</u>
	17.001	16.461	16.137	15.867	15.448
Pensioenverplichtingen (in miljoenen euro)					
Deelnemers	267,4	214,8	253,0	224,7	200,0
Slapers	396,8	305,6	320,7	286,5	224,6
Pensioengerechtigden	325,1	274,8	245,0	227,4	190,4
Opslag voor excassokosten	14,8	11,9	11,7	11,1	8,3
Schadereserve premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	4,4	4,5	5,0	4,2	3,3
Voorziening uitlooprisico	2,0	1,4	1,3	1,8	1,4
Overig	<u>0,4</u>	<u>0,5</u>	<u>8,1</u>	<u>15,0</u>	<u>8,7</u>
	1010,9	813,5	844,8	770,7	636,7
Baten en lasten (in miljoenen euro)					
Percentage van doorsneepremie	14,0%	14,0%	13,1%	13,1%	12,0%
Premie-inkomen (doorsneepremie)	25,5	25,9	24,3	23,7	21,9
Uitkeringen	19,3	18,0	16,8	15,5	14,8
Beleggingsresultaten risico Pensioenfonds	18,3	6,7	11,8	10,2	5,4
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten ³	1,7	2,2	5,0	3,8	3,1
Resultaat volgens staat van baten en lasten	18,4	63,0	18,9	12,2	7,0
Beleggingsrendement (in miljoenen euro)					
Pensioenregeling ⁴	-	-	159,7	116,9	88,3
Algemene reserve	18,3	6,7	-	-	-
Bijspaarregeling	7,6	1,3	5,3	-2,4	2,0

¹ Betreft het percentage per 1 januari

² Het Toeslagreglement is van toepassing op de personen die verzekerd zijn ingevolge de 'oude basisregeling' (die gold tot en met 1996) en destijds 15 of meer deelnemersjaren hadden.

³ Voor de uitvoeringskosten per deelnemer zie paragraaf 2.4.6.

⁴ Vanaf 2013 bedraagt dit het beleggingsrendement over de eigen beleggingen. In voorgaande jaren betrof dit het rendement over het gesepareerd beleggingsdepot.

2.2 *Organisatie*

Situatie per juni 2015

Bestuur Stichting Pensioenfonds Ernst & Young

Namens de werkgever

N.G. de Jager, voorzitter en lid Agendacommissie, Beleggingscommissie en Pensioencommissie

J.C. Besters, penningmeester en lid Auditcommissie en Beleggingscommissie

E. Haring, lid Communicatiecommissie

Namens de werknemers

M.W. Ramaekers, secretaris en lid Agendacommissie en Communicatiecommissie

E. Wierenga, lid Beleggingscommissie en Pensioencommissie

Namens de pensioengerechtigden

H.P. Koekkoek, lid Auditcommissie

Pensioenbureau

F.H.M. Damen, manager

Y.S. Bijl-Kubbinga

M.P. van der Ham

R.A. Schellen

E.G. de Willigen

G.M.E. van Wissen-Giesen

Leden Verantwoordingsorgaan

Namens de werkgever

C.H.M. Walschot

Namens de werknemers

H. Elgersma

H. Strating

Namens de pensioengerechtigden

E.J.F. Eijsackers

Leden Visitatiecommissie

M. Meijer-Zaalberg, voorzitter

A.A. van Hienen

C.D.A. Verbeek

Accountant

Mazars Paardekooper Hoffman Accountants N.V.

Actuaris

Aon Consulting Nederland cv

2.3 Profiel

In hoofdstuk 2.3 wordt het profiel van Stichting Pensioenfonds Ernst & Young (hierna: het Pensioenfonds) in algemene zin beschreven. Bepaalde onderwerpen worden, indien relevant, in het Verslag van het Bestuur (hoofdstuk 2.4) nader toegelicht.

2.3.1 Doelstelling

De statutaire doelstelling van het Pensioenfonds luidt: 'De Stichting Pensioenfonds Ernst & Young heeft ten doel rechten op pensioen toe te kennen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nagelaten betrekkingen en wel in overeenstemming met de bepalingen van het pensioenreglement'.

Concreet betekent dit dat het Pensioenfonds verantwoordelijk is voor de uitvoering van de collectieve pensioenregeling van de Ernst & Young organisatie in Nederland (inclusief door hen aangewezen gelieerde kantoren) en Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen (gezamenlijk hierna: Ernst & Young). Hiertoe zijn Uitvoeringsovereenkomsten met Ernst & Young en Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen van kracht.

Het Pensioenfonds verzorgt daarnaast de uitvoering van het Toeslagreglement van Ernst & Young.

De Stichting is statutair gevestigd te Rotterdam en houdt kantoor op Marten Meesweg 51, 3068 AV te Rotterdam. Het inschrijffnummer van de Stichting in het register bij de Kamer van Koophandel is 4115678.

2.3.2 Missie, visie en strategie

Missie

Het pensioenfonds heeft als missie om de pensioenovereenkomst die gesloten is tussen werkgever en werknemer op optimale wijze uit te voeren, met een evenwichtige afweging van de belangen van alle stakeholders. Het veiligstellen van de pensioenaanspraken en -rechten en de bescherming daarvan tegen geldontwaarding is het voornaamste streven, waarbij een verantwoorde afweging tussen risico, rendement en kosten wordt gemaakt. De deelnemers staan centraal. Het bestuur zal de overeenkomst uitvoeren op een correcte, maatschappelijk verantwoorde en zo efficiënt mogelijke wijze. Het bestuur gaat daarbij uit van de volgende kernwaarden: betrouwbaar en betrokken, beheerste procesvoering, continuïteit, transparantie en evenwichtige solidariteit.

Het Bestuur ziet grote veranderingen in de pensioenomgeving, waaronder veranderende regelgeving, onzekere omgevingsfactoren in de financiële wereld en de behoefte van deelnemers aan zekerheid over hun nominale en reële pensioen. Daarnaast zien we dat risico's steeds meer van werkgevers naar werknemers worden verlegd en dat er verdeelproblemen ontstaan tussen de generaties.

Visie

In deze dynamiek blijft de ambitie van het pensioenfonds om met een effectieve en efficiënte uitvoering de koopkracht voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zowel nu als in de toekomst zo goed als mogelijk in stand te houden. Het Bestuur heeft geen specifieke visie op de ontwikkeling van rente en toekomstige rendementen van beleggingen. Wel is het Bestuur van mening dat zij met de verschillende onzekerheden om moet gaan en flexibiliteit in handelen moet hebben. Om pensioenbewustzijn en betrokkenheid van deelnemers te realiseren zal communicatie en transparantie daarom veel aandacht van het Bestuur krijgen.

Strategie

Om de missie te kunnen realiseren geeft het bestuur op de volgende wijze hier invulling aan:

- Een zorgvuldig overwogen en vormgegeven beleid.
- Onderkende risico's worden afgewogen en beheersbaar gemaakt.
- Een adequate procesinrichting.
- Op doelgroep afgestemde voorlichting.
- Duidelijk en tijdige communicatie met de belanghebbenden.

Beheersing

De bedreigingen om de missie waar te maken worden expliciet gemaakt in de Risicomatrix, welke in iedere vergadering van het Algemeen Bestuur wordt besproken en zo nodig aangevuld of bijgesteld.

2.3.3 Pension Fund Governance

Het Pensioenfonds kent als bestuursmodel het Paritair model. Overeenkomstig de Code Pensioenfonds heeft het Bestuur een Verantwoordingsorgaan ingesteld en wordt intern toezicht gehouden door middel van een Visitatiecommissie.

De Code Pensioenfonds is vanaf 2014 van toepassing. De naleving van de Code is gebaseerd op het 'Comply or explain' beginsel. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen van de Code toepast of in het jaarverslag motiveert waarom het een norm niet (volledig) toepast.

Het Bestuur heeft vastgesteld dat invulling wordt gegeven aan het maatschappelijk verantwoord beleggen, het beloningsbeleid (intern en extern) en het diversiteitsbeleid, maar dat een formele vastlegging van het beleid nog ontbreekt en opgesteld dient te worden. Dit staat geagendeerd in 2015.

Bestuur

Het Bestuur bestaat uit zes personen. Drie leden worden aangewezen door de Board of Directors van Ernst & Young Nederland LLP, twee leden worden gekozen uit en door de deelnemers en het derde deelnemersbestuurslid wordt gekozen uit en door de pensioengerechtigden.

Het Bestuur heeft een voorzitter, penningmeester en secretaris benoemd en een vijftal commissies samengesteld (Agendacommissie, Auditcommissie, Beleggingscommissie, Communicatiecommissie en Pensioencommissie), waarin bestuursleden en medewerkers van het Pensioenbureau zijn vertegenwoordigd.

Geschiktheid

Het Bestuur heeft een Geschiktheidsplan opgesteld waarin als uitgangspunt voor de individuele opleidingsplannen aandacht is voor:

- de vereiste deskundigheid van de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel;
- competenties van de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel;
- professioneel gedrag en wat dit concreet betekent voor elk bestuurslid.

In maart 2015 heeft het Bestuur een uitgebreide evaluatie van haar functioneren gedaan. In 2016 zal het Bestuur bij de evaluatie een derde partij betrekken.

Diversiteit

Het Bestuur streeft een cultuur van transparantie en respectvolle onderlinge openheid na en vindt diversiteit in het Bestuur van belang. Vooropgesteld staat kennis, competenties en culturele attributen. Daarom is diversiteit naar leeftijd, geslacht en achtergrond belangrijk. Naar de mening van het bestuur is zij voldoende divers wat betreft kennis en competenties. Daarnaast is de gewenste diversiteit in leeftijd (een bestuurslid jonger dan 40 jaar) en geslacht (vier mannen en twee vrouwen) aanwezig.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit vier leden (drie mannen en een vrouw). In het Verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers met twee leden en de pensioengerechtigden en de aangesloten werkgever(s) met ieder een lid vertegenwoordigd. Het Bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid.

Visitatiecommissie

Het Bestuur heeft zorggedragen voor de organisatie van een transparant intern toezicht door het instellen van een Visitatiecommissie. De Visitatiecommissie vervult zijn toezichttaak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering door het Pensioenfonds. De Visitatiecommissie krijgt jaarlijks van het Bestuur de opdracht tot het verrichten van een onderzoek en het vervaardigen van een rapport met de bevindingen van de commissie.

Pensioenbureau

De operationele uitvoering wordt, conform afspraken in de Uitvoeringsovereenkomst, verzorgd door het Pensioenbureau. De medewerkers van het Pensioenbureau zijn in dienst bij het Pensioenfonds, waarbij de kosten via een opslag op de premie aan Ernst & Young Nederland LLP in rekening worden gebracht. Het Pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst met Ernst & Young Nederland LLP met betrekking tot het personeelsbeheer. Bij het Pensioenbureau werken vijf medewerkers (4,1 FTE). De Manager Pensions, die de werkzaamheden op het Pensioenbureau coördineert en als aanspreekpunt dient voor het Bestuur, wordt door het Bestuur van het Pensioenfonds ingehuurd.

De belangrijkste taken van het Pensioenbureau zijn:

- het houden van toezicht op de uitbestede werkzaamheden;
- bestuursondersteuning;
- uitvoeren van taken voor zover niet uitbesteed.
- uitvoeren van het communicatiebeleid.

Communicatie

Communicatie over het tot stand komen van pensioen als arbeidsvoorwaarde is primair de taak van de werkgever. De communicatie over de uitvoering van de pensioenregeling wordt door de pensioenuitvoerder verzorgd.

Het communicatiebeleid is vastgelegd in een Communicatieplan. In dit plan heeft het Bestuur aangegeven op welke manier het Pensioenfonds communicatie vorm geeft. De belangrijkste doelstelling is dat de deelnemer op de hoogte moet zijn van zijn of haar pensioensituatie. Tevens wordt nagestreefd om het pensioenbewustzijn van de deelnemers te vergroten, zodat zij op de hoogte zijn van de keuzes die ze kunnen maken en weten wat de gevolgen zijn van die keuzes.

De schriftelijke uitingen, de website, de periodieke pensioenopgaven en het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) zijn middelen die voor communicatie door het Pensioenbureau worden ingezet. Met behulp van de pensioenplanner wordt aan deelnemers een indicatie gegeven van de mogelijke pensioenaanspraken als gebruik gemaakt wordt van de verschillende keuzemogelijkheden die het pensioenreglement biedt.

2.3.4 Kenmerken van de pensioenregelingen

Pensioenregeling

De pensioenregeling kan gekarakteriseerd worden als een CDC-regeling (collectieve beschikbare-premieregeling). Kern van de regeling is dat de werkgever jaarlijks een premie beschikbaar stelt waarbij door het Pensioenfonds voor het collectief van deelnemers, vanuit deze beschikbare premie, wordt getracht een middelloonregeling te financieren. De werkgever geeft hiervoor geen garanties en heeft na het voldoen van de premie geen enkele verplichting meer.

De Pensioenwet kent het fenomeen CDC-regeling niet, maar onderscheidt premieovereenkomst (premie vast, uitkering variabel), kapitaalovereenkomst (opbouw van een bepaald kapitaal op pensioendatum, waarmee op dat moment een pensioenuitkering wordt ingekocht) en uitkeringsovereenkomst (een bepaald pensioenuitkeringsniveau). Voor de werkgever werkt een CDC-regeling uit als een premieovereenkomst; voor de deelnemers beoogt een CDC-regeling uit te werken als een uitkeringsovereenkomst. De Pensioenwet schrijft voor dat een pensioenregeling strikt volgens deze driedeling moet worden geduid. In onze fondsdocumenten en uitingen spreken wij daarom van uitkeringsovereenkomst indien en voor zover formeel vereist. Waar vrijheid bestaat spreken wij in onze uitingen van een CDC-regeling.

Basisregeling

In de basisregeling is het ouderdomspensioen ondergebracht, gebaseerd op middelloon. De premie wordt steeds voor een periode van in beginsel drie jaar vastgesteld. De werkgever en de Ondernemingsraad hebben voor het jaar 2014 afgesproken dat de beschikbare premie voor de pensioenregeling 14% bedraagt van de pensioengevende salarissen.

Daarbij is tevens afgesproken dat minimaal 3 procentpunt beschikbaar is voor het dragen van risico's, zodat 11 procentpunt resteert voor de opbouw van pensioen en de verzekering van het risico op overlijden en arbeidsongeschiktheid.

In het kader van gewijzigde Wet- en Regelgeving is per 1 januari 2014 binnen het pensioenreglement een aantal wijzigingen doorgevoerd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De pensioenrichtleeftijd binnen de pensioenregeling is gewijzigd in 67 jaar, wat betekent dat het ouderdomspensioen dat vanaf 1 januari 2014 wordt opgebouwd ingaat op 67 jaar. Het ouderdomspensioen dat is opgebouwd tot 1 januari 2014 gaat in op 65 jaar.
- Per 1 januari 2014 zijn de grenzen waarbinnen fiscaal gefaciliteerd pensioen mag worden opgebouwd (het "Witteveenkader") verlaagd, waardoor de ruimte binnen de vrijwillige PensioenBijspaarRegeling per de genoemde datum ook iets minder is geworden.

Het door het Bestuur, op basis van de door de werkgever beschikbaar gestelde pensioenpremie, jaarlijks bepaalde geldende opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is voor 2014 vastgesteld op 1,69, wat gelijk is aan het opbouwpercentage zoals dat van toepassing was in 2013.

Op de pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks toeslag (hierna indexatie) verleend van maximaal de prijsontwikkeling, behoudens eventuele inhaalindexatie. Uit prognoseberekningen in 2013 is gebleken dat de gemiddelde toekenning op de lange termijn naar verwachting 62% is van de prijsontwikkeling. Het Bestuur heeft besloten zijn ambitie aan te sluiten op de uitkomsten van deze prognoseberekningen. Het Bestuur heeft een beleggingsmix gekozen voor de algemene reserve, zodanig dat bij een aanvaardbaar risico een redelijke verwachting bestaat op het halen van de ambitie. Het Bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke indexatie is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Werknemers worden bij indiensttreding als deelnemer verplicht in de pensioenregeling opgenomen. Als pensioengevend salaris wordt het vaste jaarsalaris in aanmerking genomen. Over een deel van het pensioengevend salaris wordt geen pensioen opgebouwd. Dit deel wordt geacht te worden gedekt door de AOW-uitkering (franchise). Op voorstel van de werkgever is besloten de salarissen en de franchise ieder jaar op 1 oktober aan te passen.

De prepensioenregeling is per 1 januari 2007 premievrij gemaakt. Dit houdt in dat er geen sprake meer is van verdere opbouw van prepensioen en dat het reeds opgebouwde prepensioen als prepensioen blijft toebehoren aan de deelnemers.

De basisregeling voorziet ook in voorzieningen voor de nabestaanden. Voor de partner van de deelnemer wordt een levenslang partnerpensioen verzekerd. Dit pensioen is gelijk aan 75% van het te bereiken ouderdompensioen. Jaarlijks wordt 75% van het in dat jaar opgebouwde ouderdompensioen ingekocht. Het nog niet ingekochte deel van het levenslange partnerpensioen wordt op risicobasis verzekerd. Over de actieve diensttijd voor 1 januari 2005, waarover deels geen (reglementair) partnerpensioen is opgebouwd, wordt dit pensioen op risicobasis verzekerd. Beide risicodekkingen vervallen als het deelnemerschap eindigt.

Verder worden, gedurende het deelnemerschap, voor de nabestaanden de volgende pensioenen verzekerd:

- Een tijdelijk partnerpensioen (tot en met 2014), 15% van het te bereiken ouderdompensioen in aanvulling op het levenslange partnerpensioen van 75%.
- Een ANW-hiaatpensioen, indien de begunstigde geen recht heeft op de (wettelijke) uitkering uit hoofde van de ANW.
- Een wezenpensioen, 14% van het te bereiken ouderdompensioen (met een maximum van 9% van het pensioengevend jaarsalaris).

Bij beëindiging van het deelnemerschap komen deze dekkingen zonder aanspraken te vervallen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is verzekerd op basis van zes klassen. Op het moment dat de deelnemer recht krijgt op een uitkering uit hoofde van de WIA, wordt, onder voortzetting van de pensioenopbouw, (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling verleend.

Voor (kandidaat)-notarissen geldt dat zij verplicht verzekerd zijn via Stichting Notarieel Pensioenfonds (hierna SNP) en voor medewerkers die werkzaam zijn in een ondersteunende functie op het notariaat geldt dat zij verplicht verzekerd zijn via Stichting Bedrijfspensioenfonds voor medewerkers in het Notariaat (hierna BPFN). Indien de reguliere pensioenopbouw achterblijft bij de opbouw volgens de pensioenregeling van Pensioenfonds Ernst & Young, vindt een aanvullende pensioenopbouw plaats in Pensioenfonds Ernst & Young.

Uitgangspunt hierbij is dat de betreffende medewerker bij SNP danwel bij BPFN pensioen opbouwt. Indien op grond van de regeling bij Pensioenfonds Ernst & Young meer zou worden opgebouwd dan bij SNP, of BPFN, wordt voor het meerdere (surplus) een pensioenaanspraak opgebouwd bij Pensioenfonds Ernst & Young. De totale pensioenaanspraak bestaat dan uit het (volledig) opgebouwde pensioen bij het SNP, of bij BPFN en een (eventueel) surplus bij Pensioenfonds Ernst & Young.

Een eventuele korting op de pensioenaanspraken door SNP, of BPFN, wordt niet aangevuld door Pensioenfonds Ernst & Young.

Pensioenbijspaarregeling

Het Pensioenfonds biedt aan de deelnemers de mogelijkheid om voor eigen rekening en risico te sparen voor een kapitaal op een pensioenspaarrekening om daarmee op de pensioendatum (her)verzekerde pensioenaanspraken te kunnen inkopen. Als de deelnemer voor de pensioendatum overlijdt, wordt het pensioenkapitaal aangewend voor partnerpensioen en/of wezenpensioen. Hiertoe wordt voor de betrokken deelnemers een individuele beleggingsrekening geopend met een daaraan verbonden beleggingsdepot voor de pensioenbeleggingen.

Tenzij de (gewezen) deelnemer anders beslist, belegt hij of zij door middel van het zogenaamde life cycle beleggen. Bij aanvang wordt er een risicoprofiel opgesteld; hierbij hoort een beleggingsmix. De beleggingsmix wordt automatisch aangepast als de (gewezen) deelnemer een volgende leeftijdscategorie bereikt. Op deze manier wordt het beleggingsrisico kleiner naarmate de pensioendatum nadert. De deelnemer geeft hierdoor de zorg van zijn of haar beleggingsportefeuille uit handen.

De deelnemers kunnen er voor kiezen om hun bijdragen naar eigen keuze te beleggen in verschillende beleggingsfondsen. In de Pensioenwet is opgenomen dat de pensioenuitvoerder de (gewezen) deelnemer de mogelijkheid geeft om de verantwoordelijkheid voor de beleggingen over te nemen. Indien de (gewezen) deelnemer deze verantwoordelijkheid heeft overgenomen, informeert de pensioenuitvoerder de (gewezen) deelnemer over de spreiding van de beleggingen in relatie tot de duur van de periode tot de pensioendatum, waarbij het beleggingsrisico kleiner wordt naarmate de pensioendatum nadert. Tevens onderzoekt de pensioenuitvoerder, ten minste één keer per jaar, of de beleggingen van de (gewezen) deelnemer zich bevinden binnen de hiervoor gestelde grenzen.

De Pensioenbijspaarregeling (hierna PBR) wordt uitgevoerd door Nationale-Nederlanden Investment Partners (hierna NN IP; voorheen ING Investment Management) door middel van het product 'Mijn Pensioen'.

Via 'Mijn Pensioen' kan de deelnemer zijn risicoprofiel bepalen, beleggingskeuzes maken en eventueel persoonlijke gegevens of e-mailadres aanpassen.

Fiscale kwalificatie

Zowel de basisregeling als de pensioenbijspaarregeling voldoen aan de systematiek en juridische regels omtrent de fiscale behandeling van pensioenen teneinde te kwalificeren als een pensioenregeling in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964.

Toeslagregeling

Het Toeslagreglement is van toepassing op de personen die verzekerd zijn ingevolge de 'oude basisregeling' (die gold tot en met 1996) en destijds 15 of meer deelnemersjaren hadden. De regeling is gericht op 'het op enigerlei wijze tegemoetkomen aan een vermindering van de koopkracht van ingegane of premievrije pensioenen van begunstigten door middel van toeslagen.'

De toeslagregeling is een voorwaardelijke regeling. Zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Board of Directors van Ernst & Young Nederland LLP zal het Bestuur geen toeslag toekennen. In beginsel geldt de procentuele salarisverhoging die in enig jaar aan de actieve werknemers van Ernst & Young wordt toegekend als maatstaf voor toekenning van de toeslag, waarbij deze nooit meer zal bedragen dan zes procent.

Als de toegekende toeslag hoger is dan de verhoging van de pensioenaanspraken en pensioenrechten uit indexatie, zoals die door het Bestuur is vastgesteld, zal de koopsom die nodig is om dit verschil in te kopen bij Ernst & Young apart in rekening worden gebracht.

Verzekering

De aanspraken uit de basis- en toeslagregeling zijn volledig verzekerd bij Aegon. De verzekering van de verplichtingen, voortvloeiend uit de volgens de pensioenregelingen gedane toezeggingen, geschiedt op basis van tijdsevenredige financiering. De overeenkomst met Aegon heeft de vorm van een 'garantiecontract'. Dit houdt in dat Aegon de uitkering van de opgebouwde en gefinancierde pensioenaanspraken volledig garandeert. Ook betekent dit dat als bij verlenging van de overeenkomst in de toekomst zwaardere grondslagen gelden, bijvoorbeeld vanwege toegenomen levensverwachtingen, de lasten daarvan geheel voor rekening komen van Aegon.

Het huidige contract eindigt op 31 december 2017. Indien per 1 januari 2018 geen nieuw contract wordt gesloten, heeft het Pensioenfonds de keuze om de opgebouwde pensioenaanspraken premievrij achter te laten. De lopende verzekeringen worden premievrij gemaakt, waarbij de garantie voor de volle duur van de verzekeringen blijft gelden. Ook is het mogelijk dat de pensioenverplichtingen met de daarbij behorende waarde worden overgedragen aan het Pensioenfonds.

Gezien de vormgeving van de uitvoering door middel van het met de verzekeraar gesloten garantiecontract, zijn de risico's ten aanzien van de opgebouwde aanspraken voor de deelnemer beperkt tot de toekomstige indexaties en het kredietrisico ten aanzien van Aegon. Het garantiecontract kent geen technische winstdeling (betrekking hebbend op de behaalde resultaten op sterfte en arbeidsongeschiktheid) en geen winstdeling achteraf op beleggingsrendement.

Algemene reserve belegd in beleggingsproducten

Het Bestuur beheert de beleggingen die tegenover de Algemene Reserve staan en neemt de strategische en tactische beslissingen die hiermee verband houden.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)

In de Statuten wordt tot uiting gebracht dat het Pensioenfonds werkt volgens een door het Bestuur vastgestelde Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), zoals bedoeld in de Pensioenwet en het daaruit voortvloeiende Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen.

De ABTN heeft als doel:

- aan de hand van een beschrijving van de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle integraal inzicht te geven in het functioneren van het Pensioenfonds en
- een beschrijving te geven van het door het Pensioenfonds te voeren beleid, waarbij de financiële opzet en de grondslagen waarop dit beleid berust, gemotiveerd omschreven zijn.

De ABTN heeft de hoedanigheid van een bedrijfsplan dat het algeheel functioneren inzichtelijk maakt.

2.4 *Verslag van het Bestuur*

2.4.1 Financiële positie en bestandsontwikkeling

Ontwikkeling van de vermogenspositie

De verplichtingen van het Pensioenfonds uit hoofde van de pensioenregeling zijn volledig verzekerd bij Aegon door middel van een garantiecontract zonder winstdeling achteraf.

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt ultimo 2014 € 171,3 miljoen (ultimo 2013 € 152,9 miljoen). De algemene reserve dient ter dekking voor risico's en kan worden gebruikt voor indexatie.

Solvabiliteit

Het Pensioenfonds heeft in het kader van een bestendige gedragslijn het MVEV vastgesteld als 1% van de voorziening voor risico fonds. Daarnaast wordt een MVEV aangehouden van 1% van de voorziening voor risico deelnemers. De hoogte van het MVEV is hiermee in lijn met de DNB-vereisten voor een volledig herverzekerd pensioenfonds.

Voor de basisregeling bedraagt het MVEV 1% van de technische voorziening (afgedekt door garantiecontract). Per saldo is het MVEV van het Pensioenfonds per 31 december 2014 gelijk aan € 10,6 miljoen, ofwel 1,04% van de technische voorzieningen (ultimo 2013 € 8,5 miljoen en 1,05% van de technische voorzieningen).

Volgens de herziening van het FTK van 1 februari 2011 mogen verzekerde pensioenfonds in de jaarrekening bij de vaststelling van het VEV het kredietrisico buiten beschouwing laten en hoeft geen rekening te worden gehouden met een kredietafslag. Het Bestuur monitort het kredietrisico van de verzekeraar. Het Bestuur heeft besloten geen afwaardering op de verzekeraar toe te passen. Het Pensioenfonds hanteert een VEV dat gelijk is aan het MVEV.

Pensioenbijspaarregeling

De PBR betreft een individuele beschikbare premieregeling, waarbij alle resultaten direct worden verwerkt in het opgebouwde saldo per deelnemer. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers, en derhalve niet bij het Pensioenfonds.

Analyse van het resultaat

Het resultaat van het Pensioenfonds over 2014 is op € 18,4 miljoen positief uitgekomen tegenover € 63,0 miljoen positief over 2013.

Dit resultaat wordt als volgt weergegeven:

(in miljoenen euro)	2014	2013
Resultaat op beleggingen	17,9	6,7
Resultaat op premies en koopsommen	5,2	3,9
Indexaties	-4,5	0,0
Overige baten en lasten ⁵	-0,2	52,4
Totaal	18,4	63,0

Het resultaat op beleggingen van €18,3 miljoen betreft het behaalde rendement op de beleggingen die staan tegenover de algemene reserve. De aan NN IP verschuldigde beheerskosten bedragen € 0,4 miljoen waarmee het netto resultaat op beleggingen € 17,9 miljoen bedraagt. Het resultaat op premies en koopsommen betreft het verschil tussen de ontvangen premie en de aan Aegon verschuldigde premie.

Financiële resultaten Pensioenbijspaarregeling (PBR)

⁵ Onder de overige baten en lasten is in 2013 de € 53,5 miljoen vergoeding opgenomen, die is ontvangen voor de inbreng van de onder het oude contract opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten.

Inzake de PBR, waarbij naar keuze en voor rekening van de deelnemers gelden belegd worden, is over 2014 een positief beleggingsrendement behaald van € 7,6 miljoen ten opzichte van een positief resultaat over 2013 van € 1,3 miljoen.

De PBR wordt uitgevoerd door NN IP. Het rendement en de beheerkosten van de afzonderlijke beleggingsfondsen bedroegen in 2014:

Beleggingsfonds	Rendement	Lopende Kosten Ratio
BlackRock Euro Credit Bond Index Fund	8,18%	0,08%
BlackRock Euro Government Bond Index Fund	13,07%	0,08%
BlackRock Developed World Index Fund	19,55%	0,07%
BNP Paribas Insticash Fund EUR	0,13%	0,07%
Parvest Bond Euro Inflation Linked	4,80%	1,14%
Stone Harbor Inv Emerging Markets Local	4,40%	0,69%
Vanguard 20+year Euro Treasury	33,13%	0,15%
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund I	14,67%	0,27%
Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond Index	8,92%	0,15%
Liquiditeiten	1,65%	0,00%
Beleggingsfondsen (vervangen in de loop van 2014)		
BlackRock Inst Euro Liquidity Fund	0,03%	0,20%
BNP Paribas OBAM N.V.	14,95%	0,65%
Parvest Bond Euro Long Term Privilege Cap	28,10%	0,75%
Parvest Bond World Emerging Local	3,63%	0,98%
Parvest Bond World High Yield	0,73%	0,85%
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	10,90%	0,40%

Een aantal beleggingsfondsen is in de loop van 2014 vervangen. De deelnemers zijn hierover schriftelijk geïnformeerd. Redenen voor het vervangen van de fondsen kunnen onder andere zijn de historische performance, kosten en kwaliteiten van de fondsmanagers.

Oude fonds

BNP Paribas OBAM N.V.
 BlackRock Institutional Euro Liquidity Fund
 Parvest Bond Euro Long Term Privilege Cap
 Parvest Bond World High Yield
 Parvest Bond World Emerging Local
 Parvest Bond Euro Medium Term (mix tussen Government en Credit bonds)

Nieuwe fonds

BlackRock Developed World Index Fund
 BNP Paribas InstiCash
 Vanguard 20+ Year Euro Treasury Index Fund
 -
 Stone Harbor Emerging Markets Local Currency Debt
 Verdelen tussen het BlackRock Euro Government Bond en BlackRock Euro Credit Bond

De fee voor NN IP bedraagt 0,30% over het totaal beheerde vermogen, onder verrekening van eventuele door NN IP bedongen kortingen op beheerfees van fondsen waarin wordt belegd. De transactiekosten binnen de beleggingsfondsen zijn niet bekend. Deze kosten zijn in de beleggingsopbrengsten en daarmee in de koers van de beleggingsfondsen verwerkt. Het Pensioenfonds blijft er naar streven om een zo volledig mogelijk inzicht in de kosten van vermogensbeheer te krijgen.

Bestandsontwikkeling

Per 31 december 2014 is de samenstelling van het verzekerdenbestand als volgt:

	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Actieven	2.200	23	1.530	21	3.730	22
Actieven (premienvrij)	30	0	68	1	98	1
Slapers	6.308	65	5.018	68	11.326	66
Pensioengerechtigden	1.127	12	720	10	1.847	11

Totaal	9.665	100	7.336	100	17.001	100
--------	-------	-----	-------	-----	--------	-----

Het verloop van het aantal actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden is als volgt samen te vatten:

	Actieven	Slapers	Pensioengerechtigden
Stand per 1 januari 2014	3.594	11.139	1.728
Indiensttredingen	899	0	0
Uitdiensttredingen	-575	575	0
Afkoop/waardeoverdracht	0	-193	0
Ingang pensioen	-29	-122	151
Overlijden	-1	-7	-43
Ingang pensioen als gevolg van overlijden	0	0	31
Overige mutaties	<u>-60</u>	<u>-66</u>	<u>-20</u>
Stand per 31 december 2014	3.828	11.326	1.847

2.4.2 Personalia, vergaderingen en Gedragscode

In 2014 heeft de samenstelling van het Bestuur geen wijziging ondergaan.

Het Bestuur vergaderde in 2014 zes keer.

Het Bestuur alsook alle andere verbonden personen van het Pensioenfonds hebben allen de nalevingsverklaring, zoals vermeld in artikel 11.2 van de Gedragscode, ingevuld en getekend. De beoordeling van deze verklaringen heeft geen overtredingen van de Gedragscode aan het licht gebracht.

In 2014 zijn geen meldingen van misstanden en/of incidenten ontvangen, zoals genoemd in de Klokkenluidersregeling dan wel de Incidentenregeling. Er lopen per 31 december 2014 geen onderzoeken welke afhandeling behoeven. Tevens is over 2014 geen sanctie opgelegd.

Door de verbonden personen worden nevenfuncties vooraf gemeld bij de Compliance Officer en tevens vermeld op de voornoemde nalevingsverklaring van de Gedragscode. Aan de hand van de gemelde nevenfuncties is beoordeeld of er sprake kan zijn van mogelijk tegenstrijdige persoonlijke, professionele en financiële belangen. Tevens is beoordeeld in hoeverre er een risico van belangenverstrengeling bestaat ten opzichte van de door het Pensioenfonds ingehuurdde externe partijen.

Op basis van de door de verbonden personen verstrekte informatie is in 2014 niet van enig tegenstrijdig, persoonlijk, professioneel en financieel belang gebleken. Tevens is niet gebleken dat er sprake is geweest van (een risico van) belangenverstrengeling ten opzichte van de door het Pensioenfonds ingehuurdde externe partijen.

2.4.3 Activiteiten en besluitvorming

Organisatie van het Bestuur

Ten aanzien van de organisatie van het Bestuur is gekozen voor een model waar gewerkt wordt met commissies vanuit het Bestuur, die samen met het Pensioenbureau besluiten voorbereiden en implementeren, alsmede adviezen geven. Een vijftal commissies is samengesteld (Agendacommissie, Auditcommissie, Beleggingscommissie, Communicatiecommissie en Pensioencommissie). Het Bestuur blijft, zonder enige uitzondering, eindverantwoordelijk.

Hieronder beschrijven wij kort de activiteiten van de diverse commissies.

Agendacommissie

De Agendacommissie komt voorafgaand aan de bestuursvergadering bijeen. De taken van de Agendacommissie zijn het opstellen van de agenda voor de bestuursvergadering, het maken van een tijdsplanning voor het bespreken van de geagendeerde onderwerpen en het beoordelen van de kwaliteit van de concept vergaderstukken.

Auditcommissie

Het Bestuur besteedt de voorbereidingen ten aanzien van de financiële verantwoording en verslaglegging van het Pensioenfonds uit aan de Auditcommissie. De Auditcommissie heeft ten behoeve van het Bestuur een adviserende taak.

De Auditcommissie heeft tot taak actuele ontwikkelingen op het gebied van financiële verantwoording en verslaglegging te volgen. Voor zover de Auditcommissie in deze ontwikkelingen aanleiding ziet het format of de periodiciteit van de rapportage van het Pensioenfonds aan te passen, heeft de Auditcommissie tot taak het Bestuur hierover op eigen initiatief te adviseren.

Daarnaast draagt de Auditcommissie zorg voor het opstellen van organisatie- en risicobeheerprocedures, waaronder de beschrijving van de AO/IB, de Risicomatrix en de Risk Control Matrix. Zij monitort de risicobeheersings- en controlesystemen (inclusief de afhandeling van de voorgestelde verbeteracties van de externe accountant, van de externe (certificerend) actuaris en/of het Bestuur), alsmede het functioneren van de accountant en actuaris.

De Auditcommissie vergadert zo dikwijls als wenselijk is.

Beleggingscommissie

De Beleggingscommissie heeft ten behoeve van het Bestuur een adviserende, initiërende en toezichhoudende taak:

- Adviserende taak: de Beleggingscommissie adviseert het Bestuur over het beleggingsbeleid, waaronder het beleggingsplan en de af te sluiten contracten inzake de uitbesteding van de uitvoering van de door de Beleggingscommissie c.q. het Bestuur genomen beleggingsbesluiten.
- Toezichhoudende taak: de Beleggingscommissie heeft tot taak toezicht uit te oefenen op de wijze waarop de uitbestede werkzaamheden plaatsvinden.

De Beleggingscommissie heeft tot taak actuele ontwikkelingen op beleggingsgebied te volgen. Voor zover zij in deze ontwikkelingen aanleiding ziet de beleggingsstrategie van het Pensioenfonds aan te passen, moet zij het Bestuur hierover op eigen initiatief adviseren.

De Beleggingscommissie vergadert zo dikwijls als wenselijk is, doch tenminste eenmaal per kwartaal.

Communicatiecommissie

Het Bestuur besteedt de (voorbereidingen ten aanzien van) communicatie uit aan de Communicatiecommissie.

De Communicatiecommissie heeft ten behoeve van het Bestuur een adviserende taak en toezichhoudende taak. De Communicatiecommissie adviseert het Bestuur over het communicatiebeleid, waaronder het communicatieplan, de inhoud van de diverse fondsdocumenten, evenals de wettelijke richtlijnen voor het door het Pensioenfonds uit te voeren communicatiebeleid.

De communicatie over de uitvoering van de pensioenregeling wordt door zowel de werkgever, de verzekeraar, als het Pensioenfonds verzorgd. De Communicatiecommissie houdt toezicht op de wijze waarop de communicatie vanuit de werkgever en verzekeraar verloopt.

De Communicatiecommissie vergadert zo dikwijls als wenselijk is.

Pensioencommissie

Het Bestuur besteedt de beleidsvoorbereidende taken (deels) uit aan de Pensioencommissie. De Pensioencommissie heeft ten behoeve van het Bestuur een adviserende taak en houdt namens het Bestuur toezicht op de naleving van het contract en de service level agreement met de verzekeraar.

De Pensioencommissie adviseert het Bestuur over de aard en inhoud van de Uitvoeringsovereenkomst en het algemene pensioenbeleid (inclusief grondslagen, het beleid ten aanzien van de premie, het herverzekeringsbeleid en de indexerings). Daarnaast adviseert de Pensioencommissie inzake de wijze van vastleggen van het beleid in het Pensioenreglement en de overige fondsdocumenten alsook het wijzigen van deze documenten door in- en externe ontwikkelingen.

Ten slotte adviseert de Pensioencommissie het Bestuur over de opzet van het risicomanagement. De Pensioencommissie heeft tot taak actuele ontwikkelingen op pensioengebied te volgen en voor zover zij in deze ontwikkelingen aanleiding ziet het beleid van het Pensioenfonds aan te passen, moet de Pensioencommissie het Bestuur hierover op eigen initiatief adviseren.

De Pensioencommissie vergadert zo dikwijls als wenselijk is.

Risicobeheer

Het Pensioenfonds heeft te maken met verschillende soorten van risico's, zowel financieel als niet-financieel, die de doelstelling van het Pensioenfonds in gevaar (kunnen) brengen. Het beheersen van deze risico's wordt daarom door het Pensioenfonds gezien als een van de kerntaken.

Het Pensioenreglement bepaalt dat de werkgever voor een vastgestelde periode een vast premiepercentage van de pensioengevende salarissen aan het Pensioenfonds betaalt. Het Pensioenfonds zorgt vervolgens voor opbouw en uitkering van pensioen op basis van een middelloonsysteem. Het opbouwpercentage is voor alle actieve deelnemers gelijk, ongeacht leeftijd en geslacht. De risico's zijn volledig overgedragen naar de collectiviteit van het Pensioenfonds.

De werkgever en de Ondernemingsraad komen in onderling overleg overeen de hoogte van de premie en welk deel van deze premie beschikbaar is voor inkoop en verzekering van pensioenaanspraken (restant is bestemd voor risico's en buffervorming). Vervolgens bepaalt het Pensioenfonds welke aanspraken met deze premie kunnen worden ingekocht.

Het beleid van het risicobeheer is vastgelegd in de ABTN. Het Bestuur heeft in kaart gebracht welke risico's inherent zijn aan de activiteiten van het Pensioenfonds. In de daartoe opgestelde risicomatrix worden de risico's met bijbehorende beheersingsmaatregelen benoemd. De risicomatrix wordt in iedere bestuursvergadering besproken. De risico's worden onderscheiden in financiële en niet-financiële risico's.

De risico's die de deelnemers lopen, worden beperkt door middel van het beleid van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds koopt de pensioenaanspraken in bij de verzekeraar, waardoor de risico's in belangrijke mate zijn overgeheveld naar de verzekeraar. Wat voor het Pensioenfonds resteert, is het kredietrisico (de kans dat de verzekeraar zijn verplichtingen niet nakomt).

Als voornaamste risico voor de deelnemers van het Pensioenfonds resteert het indexatierisico.

Hieronder beschrijven we hoe wij als Bestuur omgaan met de belangrijkste risico's.

Beleggingsrisico

Het beleggingsrisico is het risico dat verwachte rendementen in werkelijkheid hoger of lager kunnen uitvallen. Omdat het Pensioenfonds haar verplichtingen heeft verzekerd, door middel van een garantiecontract, is dit risico in beginsel voor het Pensioenfonds nihil. In het garantiecontract is geen winstdeling op het beleggingsrendement van toepassing.

Het Pensioenfonds loopt wel beleggingsrisico op het belegde eigen vermogen.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een tegenpartij contractuele verplichtingen niet nakomt. Omdat het Pensioenfonds haar verplichtingen heeft verzekerd door middel van een garantiecontract, hebben wij hiermee de risico's, die verbonden zijn met de reeds opgebouwde aanspraken van de deelnemers, grotendeels overgedragen aan Aegon. Het kredietrisico op Aegon is daarmee het belangrijkste niet afgedekte risico. Om dit risico te beheersen is het garantiecontract aangegaan met een gerenommeerde verzekeraar in de markt.

Verzekeraars staan onder toezicht van De Nederlandsche Bank. Dat verkleint de kans dat verzekeraars niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. In uiterste situaties is het mogelijk dat een verzekeraar toch failliet gaat. In zo'n geval zal het Pensioenfonds naar verwachting een groot deel van de pensioengelden kunnen terughalen (preferente vordering), maar wellicht niet het volledige pensioen. Daardoor kan bij faillissement van Aegon het pensioen verlaagd worden. Op dit moment ziet het Pensioenfonds geen reden om te twijfelen aan de kredietwaardigheid van de verzekeraar en is voor het kredietrisico geen voorziening gevormd.

Het Pensioenfonds loopt daarnaast kredietrisico op de beleggingen voor eigen rekening.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat veronderstellingen die zijn gebruikt voor de bepaling van de pensioenverplichtingen afwijken van de werkelijkheid. Het belangrijkste risico in dit kader is dat deelnemers langer leven dan is verondersteld. Door de overeenkomst met Aegon is de uitkering van de opgebouwde en gefinancierde pensioenaanspraken gegarandeerd en is het verzekeringstechnisch risico dus aan de verzekeraar overgedragen.

Het Bestuur hanteert voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening de Prognosetafel AG2014 met een correctie voor ervaringssterfte voor de inkomensklasse hoog over de periode 2007-2010, zoals deze door het CBS in

november 2012 is gepubliceerd. De populatie van het Pensioenfonds is enerzijds te klein en anderzijds is door het hebben van een verzekeringsovereenkomst het belang gering om een diepgaand eigen onderzoek te verrichten. Het Pensioenfonds heeft getoetst aan de leidraad Good Practice Gebruik Fondsspecifieke Ervaringssterfte van DNB en vastgesteld dat hieraan is voldaan.

Indexatierisico

Het indexatierisico betreft het risico dat de indexatieambitie niet kan worden gerealiseerd.

Strategisch beleid is dat de middelen die beschikbaar komen zodanig worden belegd dat beleggingsrisico en indexatiekans optimaal op elkaar zijn afgestemd. Ontwikkelingen op de financiële markten worden gevolgd, teneinde te bepalen of tussentijds wijzigingen gewenst zijn. Dit is de tactische beleidsvrijheid.

ALM-studies en continuïteitsanalyses zorgen voor het benodigde inzicht of voldaan wordt aan de consistentie-eis in de PW. Deze eis houdt in dat er consistentie is tussen de gewekte verwachtingen, de financiering en het realiseren van voorwaardelijke indexatie (zie hierna onder Continuïteitsanalyse). Indexaties worden alleen toegezegd als zeker is dat de toezeggingen kunnen worden gefinancierd door middel van inkoop bij een verzekeraar (zie ook uitwerking indexatiebeleid).

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico waarbij er sprake is van ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering bij het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds documenteert daartoe de processen en identificeert de bij de uitvoering van die processen optredende risico's en de met het oog daarop getroffen beheersmaatregelen in de Risk Control Matrix. Het stelsel van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) wordt doorlopend aangepast aan ontwikkelingen en nieuwe inzichten, waarbij de adviezen van de externe accountant mede in aanmerking worden genomen.

Risico bij financiële afwikkeling van waardeoverdrachten

Het risico bij financiële afwikkeling van waardeoverdrachten is het risico dat het bij het Pensioenfonds gefinancierde deel van de aanspraken lager is dan de op grond van de wettelijke regels vastgestelde overdrachtswaarde waardoor het Pensioenfonds het verschil moet bijbetalen.

Steeds als een werknemer van baan wisselt, kan hij besluiten tot het doen van een waardeoverdracht. De pensioenregelgeving kent hiervoor procedure- en rekenregels. Onderdeel van de rekenregels is de rekenrente. Doordat deze rekenrente jaarlijks wijzigt, kunnen de financiële gevolgen van de afwikkeling van waardeoverdrachten voor het Pensioenfonds ieder jaar anders zijn. Het Bestuur is zich bewust van dit risico, doch is van mening dat er momenteel geen realistische instrumenten zijn om het af te dekken.

Uitbestedingsrisico

Uitvoering van de deelnemersadministratie is uitbesteed aan Aegon. De uitvoering van de PBR is uitbesteed aan NN IP en het opstellen van het Uniform Pensioenoverzicht ten behoeve van de PBR is uitbesteed aan Xerox. Het beheer van het eigen vermogen vindt plaats bij NN IP op basis van het bedieningsconcept 'execution only'.

Om de risico's die verband houden met de mogelijk onjuiste uitvoering van het Pensioenreglement te beperken, voert het Pensioenbureau controle uit op de juiste en volledige verwerking van de gegevens in bovengenoemde deelnemers- en financiële administratie. Naar aanleiding hiervan vindt periodiek overleg plaats met de uitvoerders over lopende zaken en verdere aandachtspunten.

Daarnaast monitort het Pensioenfonds de beheersing van de operationele risico's van de uitvoerders onder andere met behulp van SLA-rapportages en 'third party reporting' (ISAE 3402). De doelstelling van een ISAE 3402-rapport is de klant zekerheid te geven over de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersing, voor zover relevant voor de betrouwbaarheid van financiële rapportages naar klanten. Naast de risicoanalyse moet het ISAE 3402-rapport een managementverklaring bevatten. Hierin bevestigt de directie van de serviceorganisatie dat het beschreven beheersingsraamwerk voldoende is om de geïdentificeerde risico's te beheersen. Daarnaast bevestigt de directie dat de beschreven maatregelen gedurende de afgelopen periode voldoende effectief zijn geweest. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat de directie moet aantonen dat zij voldoende onderbouwing heeft voor het afgeven van deze verklaring. Het ISAE 3402-rapport wordt door een registeraccountant gecontroleerd en van een verklaring voorzien.

Het personeelsbeheer van personeelsleden is uitbesteed aan EY.

Kostendekkingsrisico

De werkgever financiert een deel van de pensioenuitvoeringskosten op omslagbasis, hetgeen wil zeggen dat de werkgever jaarlijks als onderdeel van de doorsneepremie een bedrag betaalt ter dekking van de kosten van dat jaar. In theorie bestaat de kans dat als de werkgever zou wegvallen, de kosten voor rekening van het Pensioenfonds komen. Het Bestuur heeft dit risico geaccepteerd.

2.4.4 Beleggingen (Algemene Reserve)

Beleggingen in 2014

De groei van wereldeconomie in 2014 is uitgekomen op zo'n 2,9%; dit is ongeveer gelijk aan 2013, toen de economische groei 2,8% bedroeg. De economische groei werd met name gevoed door sterke prestaties van de private sector in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Hier gaven de verbeterende arbeidsmarkt en de positieve beursontwikkelingen de bestedingen een stevige impuls. In Japan en de eurozone stelde de groei juist teleur. De groei in opkomende economieën bleef gematigd. De olieprijs ging flink omlaag en er was sprake van oplopende politieke spanningen in het Midden-Oosten en Oekraïne.

De wereldwijde inflatie bleef in 2014 onder controle dankzij de lagere energieprijzen en onbenutte capaciteit. De inflatie daalde tot 2,7% in 2014. In 2013 bedroeg de wereldwijde inflatie 2,9%.

De centrale banken speelden in 2014 wereldwijd een hoofdrol. In oktober stopte de Amerikaanse Fed na meer dan vijf jaar met het opkopen van staatsobligaties ('QE'). De centrale bank in Japan breidde haar QE-programma juist uit om de inflatie te stimuleren. De Europese Centrale Bank (ECB) verlaagde het belangrijkste rentetarief tot 0,05% en is voornemens om € 1 triljoen extra in de economie te pompen om de groei en de inflatie te stimuleren.

Politiek gezien was 2014 een roerig jaar. De Schotten stemden in september op een referendum tegen onafhankelijkheid. In de Verenigde Staten wonnen de Republikeinen een meerderheid in het Congres bij tussentijdse verkiezingen in november. En op 14 december behield de Liberaal-Democratische Partij van premier Abe de meerderheid in het Japanse Lagerhuis. In diverse belangrijke opkomende landen (zoals India, Zuid-Afrika, Indonesië, Turkije en Brazilië) vonden verkiezingen plaats. Deze zorgden voor hoop op hervormingen die de economische activiteit kunnen stimuleren. In sommige delen van de wereld laaiden de geopolitieke spanningen in 2014 op. In maart nam Rusland de Oekraïense regio de Krim in, terwijl pro-Russische separatisten verschillende steden in het oosten van Oekraïne bezetten. En in september 2014 begonnen de Verenigde Staten en haar bondgenoten in Syrië en Irak met luchtaanvallen op doelwitten van de Islamitische Staat.

Ondanks aanhoudende zorgen om de mondiale groei en geopolitieke spanningen waren beleggingsrendementen in 2014 gunstig. Een langzaam aantrekkende economische groei, dalende inflatie en soepel monetair beleid zorgden in de financiële markten voor een zoektocht naar rendement. Met name (staats)obligaties, aandelen en vastgoed wisten daarvan te profiteren. De beleggingsrendementen werden in 2014 beïnvloed door valutaschommelingen. De Amerikaanse dollarindex, die de waarde van de dollar afzet tegen een mandje met belangrijke valuta's, steeg in 2014 naar het hoogste niveau in negen jaar.

De aandelenmarkten presteerden met een waardestijging van bijna 20% in euro's in 2014 goed. Dit betekent een voortzetting van de opwaartse trend die in 2009 na de financiële crisis werd ingezet. Aandelen kregen steun van sterke winstcijfers, dividendgroei en een toenemend ondernemersvertrouwen. Vooral Amerikaanse aandelen presteerden goed.

Tegen de meeste verwachtingen in daalde de obligatierente in de Verenigde Staten en Duitsland naar nieuwe dieptepunten. In de Verenigde Staten kwam dit door een onverwachte afname van de leenbehoefte van de Amerikaanse overheid. De lagere rente in Duitsland had te maken met de lage inflatie en zwakke economische activiteit in de eurozone, het vooruitzicht van nieuwe monetaire acties van de Europese centrale bank om de groei te stimuleren en de zoektocht door beleggers naar 'safe havens' (veilige havens) in een omgeving die wordt gekenmerkt door geopolitieke onzekerheid.

Algemeen beleid Pensioenfonds

Het Bestuur beheert de beleggingen die tegenover de Algemene Reserve staan en neemt de strategische en tactische beslissingen die hiermee verband houden. De voorbereidingen ten aanzien van de vormgeving van het beleggingsbeleid besteedt zij uit aan de Beleggingscommissie.

De operationele uitvoering is op basis van "execution only" via NN IP uitbesteed aan een aantal beleggingsfondsen. Voor het voorbereiden van de beleggingsbeslissingen laat de Beleggingscommissie en/of het Bestuur zich naar behoefte van advies dienen.

De Algemene Reserve dient voor het opvangen van risico's en onvoorziene kosten, alsmede als bron voor de financiering van eventuele indexatie van pensioenen. De tegenover de Algemene Reserve staande beleggingen zijn in twee onderdelen gesplitst, met voor ieder onderdeel een eigen beleggingsbeleid, om daarmee het indexatiebeleid te optimaliseren. Het eerste onderdeel (tabel A) dient om eventueel de optie uit te oefenen om op enig moment terug te keren naar een Gesepareerd Beleggingsdepot (met winstdeling achteraf). Het beleggingsbeleid voor dit onderdeel is er (mede) op gericht om de uitoefening van deze optie mogelijk te maken op het moment dat het Bestuur dit wenselijk acht. Het tweede onderdeel (tabel B) is ervoor bedoeld om (tezamen met het eerste onderdeel) het indexatiepotentieel van het Pensioenfonds te optimaliseren.

Uit de continuïteitsanalyse volgt een geschat indexatieresultaat. Het beleggingsbeleid wordt vervolgens zodanig vastgesteld dat een maximaal rendement (indexatieresultaat) kan worden behaald met een voor het Bestuur acceptabel risico (uitgedrukt in de dekkingsgraad at risk).

Strategische en tactische mix

Rekening houdend met het rendement en risico vraagt de Beleggingscommissie aan NN IP om een verzameling efficiënte beleggingsportefeuilles voor te stellen. Op basis hiervan stelt het Bestuur een risk appetite vast.

Om zorg te dragen voor overeenstemming tussen doelstellingen en risico's wordt jaarlijks de strategische allocatie herijkt c.q. gereviewed. In 2014 is de ALM-analyse uit 2013 herhaald ("herijkt") met de meest recente informatie en inzichten. Naar aanleiding van de resultaten, heeft de Beleggingscommissie de volgende voorstellen gedaan:

- Beschermd vermogen: de strategische portefeuille aanpassen naar een portefeuille die een hogere weging risk assets en spread products kent, ten koste van low risk (in een verhouding van 50% low risk-30% spread products-20% risk assets).
- Indexatiereserve: handhaven van de wegingen in de strategische portefeuille. Deze wegingen zijn: 31% low risk, 26% spread products en 43% risk assets.

Het Bestuur heeft besloten in te stemmen met beide voorstellen van de Beleggingscommissie.

Binnen door het Bestuur gestelde bandbreedtes kan, vanwege (verwachte) ontwikkelingen op de financiële markten, van de strategische mix worden afgeweken. Dit leidt tot de tactische beleggingsmix. Deze mix bepaalt het beleggingsbeleid op kortere termijn. De Beleggingscommissie is bevoegd om de binnen de gestelde bandbreedtes de tactische mix te bepalen.

Tabel A: Beschermd vermogen

Asset class	Fonds	Percentage strategisch	Bandbreedte
Low risk assets		50%	40%-60%
Euro Government Bonds	BlackRock Euro Government Bond Index Fund	7,0%	
Euro Long Duration	Vanguard 20+ Year Euro Treasury Index Fund	0,0%	
Euro Inflation Linked	Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond Index Fund	5,0%	
Money market	BNP Paribas InstiCash EUR	38,0%	
Spread products		30%	20%-40%
Euro Corporates	BlackRock Euro Credit Bond Index Fund	11,5%	
EMD LC	Stone Harbor Emerging Markets Local Currency Debt	11,0%	
Global HY	Nordea 1 US High Yield Bond HX Fund	7,5%	
Other risk assets		20%	10%-30%
Global Equity	BlackRock Developed World Index	13,5%	
Emerging Markets Equity	Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	2,5%	
Real Estate	Kempen (Lux) Global Property Fundamental Index Fd	4,0%	
Commodities		0,0%	

Tabel B: Indexatiereserve

Asset class	Fonds	Percentage strategisch	Bandbreedte
Low risk assets		31%	20%-40%
Euro Government Bonds	BlackRock Euro Government Bond Index Fund	0,0%	
Euro Long Duration	Vanguard 20+ Year Euro Treasury Index Fund	19,0%	
Euro Inflation Linked	Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond Index Fund	12,0%	
Money market	BNP Paribas InstiCash EUR	0,0%	
Spread products		26%	15%-35%
Euro Corporates	BlackRock Euro Credit Bond Index Fund	10,0%	
EMD LC	Stone Harbor Emerging Markets Local Currency Debt	10,5%	
Global HY	Nordea 1 US High Yield Bond HX Fund	5,5%	
Other risk assets		43,0%	35%-55%
Global Equity	BlackRock Developed World Index	27,5%	
Emerging Markets Equity	Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	4,5%	
Real Estate	Kempen (Lux) Global Property Fundamental Index Fd	11,0%	
Commodities		0,0%	

Fonds

BlackRock Euro Credit Bond Index Fund
 BlackRock Euro Government Bond Index Fund
 BlackRock Developed World Index
 BNP Paribas InstiCash EUR
 Kempen (Lux) Global Property Fundamental Index Fd
 Nordea 1 US High Yield Bond HX Fund
 Stone Harbor Emerging Markets Local Currency Debt
 Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund
 Vanguard 20+ Year Euro Treasury Index Fund
 Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond Index Fund

Benchmark

Citygroup EuroBIG ex EGBI Index
 Citygroup Euro Government Bond Index
 MSCI World Index
 Niet van toepassing
 GPR Global Property Fundamental Index
 Merrill Lynch US High Yield Master II Index
 J.P. Morgan GBI-EM Global Diversified
 Morgan Stanley Capital International("MSCI") Emerging Markets Index
 Barclays Euro Aggregate treasury 20+ Year Index (AA- and above)
 Barclays Eurozone Inflation-Linked Bond Index

Door scheefgroei in de beleggingsportefeuille of door verandering in het risicoprofiel kan het zijn dat de werkelijke beleggingsmix buiten de door het bestuur vastgestelde bandbreedtes treedt en dus teveel afwijkt van de strategische mix. Er dient dan een rebalancing van de portefeuille plaats te vinden.

Ten aanzien van de bandbreedtes heeft het Bestuur besloten dat de Beleggingscommissie het mandaat heeft om in het geval van een noodscenario, zoals een dreigende beurscrash, tot 100% in 'Low risk assets' te kunnen gaan (en logischerwijs voor 0% in 'Spread products' en 'Other risk assets').

De strategische mix wordt jaarlijks geëvalueerd, maar kan, indien nodig vanwege bijzondere ontwikkelingen, na advies van de Beleggingscommissie en gestructureerde besluitvorming van het Bestuur, ook tussentijds worden aangepast.

Gegeven de door het Bestuur gekozen strategische mix doet de Beleggingscommissie een verzoek tot het maken van een shortlist van mogelijke beleggingsfondsen bij NN IP (Altis). De fondsen worden door NN IP (Altis) voorgelegd aan de Beleggingscommissie en zo nodig schriftelijk of mondeling toegelicht. Vervolgens worden ze door de Beleggingscommissie als mogelijke fondsen (waarin belegd kan worden) gepresenteerd aan het Bestuur. Het Bestuur besluit vervolgens in welke fondsen kan worden belegd. De Beleggingscommissie evalueert tenminste eenmaal per kwartaal de tactische mix. De Beleggingscommissie heeft de bevoegdheid om zonodig de tactische mix binnen de daarvoor door het bestuur vastgestelde bandbreedtes aan te passen. Als dit plaatsvindt, wordt dat op de eerstvolgende bestuursvergadering toegelicht. Indien er bijzondere ontwikkelingen zijn die maken dat tussentijdse aanpassingen in het beleggingsbeleid moeten plaatsvinden, kan aanpassing van de tactische mix ook tussentijds door de Beleggingscommissie plaatsvinden.

Rendement boekjaar

Het rendement over de algemene reserve was € 18,3 miljoen positief (2013 € 6,7 miljoen positief), zijnde 12,5% van het eigen vermogen (2013: 4,7%). De fee voor NN IP bedraagt 0,30% over het totaal beheerde vermogen, onder verrekening van eventuele door NN IP bedongen kortingen op beheerfees van fondsen waarin wordt belegd.

In 2014 is de werkelijke allocatie redelijk overeengekomen met de strategische allocatie. Bij de selectie zijn er afwijkingen. Zo is er minder belegd in langetermijn staatsobligaties ten gunste van de kortere termijn, omdat de marktrente naar het toenmalige inzicht een historisch dieptepunt had bereikt. Omdat de marktrente verder is gedaald, heeft dit geresulteerd in een nadelig verschil ten opzichte van de strategische benchmark. Ook is er meer in wereldwijde aandelen belegd ten laste van opkomende markten en vastgoed. De afwijkingen tussen de strategische selectie en de werkelijke selectie blijken in de laatste maanden van 2013 (gevolg van het in stappen groeien naar de nieuwe strategie) goed te hebben uitgepakt en in de zomer van 2014 (gevolg van dalende rente en relatief goed presterende opkomende markten) minder goed.

De performance per categorie bedroeg in 2014 als volgt:

Beleggingsfonds	Rendement	Lopende Kosten Ratio
BlackRock Euro Credit Bond Index Fund	8,18%	0,08%
BlackRock Euro Government Bond Index Fund	13,07%	0,08%
BlackRock Developed World Index Fund	19,55%	0,07%
BNP Paribas Insticash Fund EUR	0,13%	0,07%
Kempen Int Funds Global property	29,35%	0,41%
Nordea US High Yield Bond Fund	1,07%	0,60%
Stone Harbor Inv Emerging Markets Local	4,40%	0,69%
Vanguard 20+year Euro Treasury	33,13%	0,15%
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund ⁶	10,90%	0,40%
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund I	14,67%	0,27%
Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond Index	8,92%	0,15%

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het beleggingsproces is voor een groot deel uitbesteed. Het ESG beleid van het pensioenfonds bestaat hierin dat bij de selectie van de partijen waaraan wordt uitbesteed het ESG beleid van deze partijen een belangrijk selectiecriteria is.

Het ESG beleid van de partijen waaraan is uitbesteed voldoet aan hoge eisen en is hierna toegelicht. Alle beleggingen van het pensioenfonds lopen via deze partijen en zijn dus onderhevig aan het geschetste ESG beleid.

Basisregeling

De pensioenaanspraken en -rechten zijn door middel van 5-jarig RSK-contract tot en met 2017 bij Aegon verzekerd. De aan Aegon verschuldigde vergoedingen die samenhangen met dit verzekeringscontract worden derhalve geheel onder

⁶ Overgang naar een andere share class ter besparing van kosten.

verantwoordelijkheid van Aegon belegd. Bij het selectieproces dat aan de gunning aan Aegon vooraf is gegaan, is het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen een van de aandachtspunten geweest van het bestuur. Hieronder geven wij kort weer wat het huidige beleid van Aegon is met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen.

Aegon geeft te kennen te streven naar een duurzame beleggingsportefeuille, volgens de richtlijnen van de Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties (UNPRI). Het gaat om een aantal beginselen op het gebied van milieu, sociale omstandigheden en goed ondernemingsbestuur voor de beleggingspraktijk (ESG). Aegon doet geen zaken met bedrijven die zich bezighouden met de productie van controversiële wapens, zoals clusterprojectielen en landmijnen.

Met bedrijven die zich schuldig maken aan corruptie, milieuschade of mensenrechtenschendingen, gaat Aegon een actieve, kritische dialoog aan. Via deze dialoog willen ze hen bewegen hun gedrag te veranderen. Als ze niet bereid zijn hun activiteiten in lijn te brengen met de gedragscode van Aegon, komen ze op de uitsluitingenlijst. De bedrijven op deze lijst sluit Aegon direct uit van alle actieve beleggingen. Op deze lijst staat ook een aantal landen. Staatsobligaties en andere leningen van de overheden in deze landen zijn eveneens uitgesloten van investeringen.

Het stembeleid is een van de instrumenten die Aegon inzet bij engagement. Aegon Investment Management BV (AIM) beheert de beleggingen van Aegon. Als aandeelhouder kan AIM invloed uitoefenen op de bedrijven waarin Aegon belegt. Om dat op een verantwoorde manier te kunnen doen, is een stembeleid vastgesteld. Zowel het stembeleid als de stemverslagen zijn beschikbaar. Het stembeleid van Aegon is vastgesteld door Aegon Nederland NV in april 2004 en herzien in 2009.

Pensioenbijspaarregeling en Algemene Reserve

De PBR wordt uitgevoerd door NN IP door middel van het product 'Mijn Pensioen'. Tevens belegt het Bestuur de Algemene Reserve via NN IP op basis van het bedieningsconcept 'execution only'. Dat betekent dat NN IP (via Altis) de voorselectie doet van de fondsen waarin het Pensioenfonds kan beleggen. Ook bij NN IP heeft het Bestuur aangegeven dat zij hecht aan maatschappelijk verantwoord beleggen en dat zij van NN IP verwacht dat zij daar bij hun selectie van beleggingsfondsen rekening mee houden.

NN IP merkt op dat binnen Altis uitvoerig gekeken wordt naar duurzaamheid, waarbij de volgende zaken met name aan de orde komen:

- Opstellen en onderhouden van Altis specifieke ESG⁷ Questionnaire, waarbij wordt gekeken naar:
 - ESG- beleid in algemene zin (o.a. ESG beleid, toegewijd personeel, uitsluitingenlijst).
 - Governance qua bedrijfsethiek (o.a. Code of Conduct, ondertekenaar van principes, overtuigingen).
 - Governance qua actief aandeelhouderschap (o.a. stembeleid, engagement).
 - Samenstelling directie en beloningsbeleid (o.a. overzicht beloning directie, onafhankelijkheid en integriteit van beloningsproces).
 - Milieubeleid (o.a. verenigingen, CO2 neutraal).
 - Sociaalbeleid (o.a. vakbewegingen, controversiële landen).
- Beoordelen van vermogensbeheerders op ESG score⁸.
- Beoordelen van strategieën op ESG score.
- 'Look through' duurzaamheidsanalyse.
- Integratie van ESG-toepassingen.
- Onderhouden van contacten met ESG beoordelaars (zoals bijvoorbeeld Sustainalytics).

⁷ In plaats van 'duurzaamheid' wordt veelal gesproken over 'ESG'. Deze afkorting staat voor Environmental, Social & Governance. Het houdt in dat factoren als energieverbruik, klimaat, beschikbaarheid van grondstoffen, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur worden meegewogen bij de selectie en het beheer van deelnemingen in bedrijven.

⁸ Door Altis uitgedrukt in een score van 1 tot 10.

Specifiek zijn de ESG kenmerken voor de portefeuille van het Pensioenfonds als volgt:

Fonds	ESG Score Totaal	UN PRI ondertekend	Uitsluitingenlijst
BlackRock Developed World Index Fund	7,0	Ja	Nee
BlackRock Euro Credit Bond Index Fund	7,0	Ja	Nee
BlackRock Euro Government Bond Index Fund	7,0	Ja	Nee
BNP Paribas Insticash Fund EUR	7,5	Ja	Uitsluitingenlijst m.b.t. controversiële wapens uitgerold voor brede fondsenpalet.
Kempen Int Funds Global property	7,5	Ja	Uitsluitingenlijst m.b.t. controversiële wapens en UN Global Compact uitgerold voor brede fondsenpalet.
Nordea US High Yield Bond Fund	8,0	Ja	Uitsluitingenlijst m.b.t. controversiële wapens uitgerold voor brede fondsenpalet.
Stone Harbor Inv Emerging Markets Local	5,5	Ja	Nee
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	7,0	Ja	Nee
Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond Index	7,0	Ja	Nee
Vanguard 20+year Euro Treasury	7,0	Ja	Nee

2.4.5 Pensioenen

Hoogte franchise en ANW-hiaatpensioen

Ter bepaling van de pensioengrondslag wordt als franchise voor 2014 € 16.388 gehanteerd. Op voorstel van de werkgever is besloten de salarissen en de franchise ieder jaar op 1 oktober aan te passen. Per 1 oktober 2014 is de franchise gewijzigd naar € 16.658. Het ANW-hiaatpensioen bedraagt € 14.533 per jaar indien de begunstigde geen recht heeft op de (wettelijke) uitkering uit hoofde van de ANW.

Premie

De kernpunten van de afspraken die tussen Ernst & Young en de Ondernemingsraad gemaakt zijn over de pensioenregeling betreffen:

- Ter compensatie voor de overdracht van alle risico's door de werkgever is in de premie een opslag opgenomen.
- De premie voor 2014 (en 2015) is vastgesteld op 14% van de pensioengevende salarissen. Na aftrek van 3 procentpunt voor het dragen van risico's resteert 11 procentpunt voor de opbouw van pensioen en de verzekering van het risico op overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Ten aanzien van het premiebeleid zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De pensioenregeling is tot en met 31 december 2017 verzekerd bij Aegon.
- De doorsneepremie, die door de werkgever wordt voldaan, wordt geacht de kosten ten aanzien van coming service koopsommen, risicopremies, excasso-, administratie- en uitvoeringskosten te dekken.

In totaal bedraagt de feitelijke premie in 2014 € 25,5 miljoen (2013 € 25,9 miljoen). De kostendekkende premie over 2014 is als volgt samengesteld:

(in miljoenen euro)	2014	2013
Coming service opbouw (netto)	17,8	19,4
Risicopremies partner- en wezenpensioen	1,0	0,9
Opslag excassokosten	0,3	0,3

Risicopremies premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	0,7	0,8
Administratiekosten	1,1	1,0
(M)VEV-opslag	0,2	0,2
Totaal	21,1	22,6

Het Pensioenfonds maakt geen gebruik van de mogelijkheid een gedempte kostendekkende premie te hanteren.

Het is een verzekerd pensioenfonds toegestaan om de premie die met de verzekeraar is overeengekomen te beschouwen als het onderdeel van de kostendekkende premie die actuariael nodig is in verband met de aangroei van verplichtingen. Het Pensioenfonds dient wel een opslag voor het eigen vermogen en de uitvoeringskosten mee te nemen bij het vaststellen van de kostendekkende premie.

De aldus vastgestelde kostendekkende premie bedraagt voor het Pensioenfonds € 21,1 miljoen. De feitelijke premie is hoger dan deze kostendekkende premie, waardoor er geen sprake is van premiekorting.

Communicatie

Aan de wettelijke vereisten ten aanzien van communicatie, waaronder in het bijzonder de tijdigheid en juistheid van het Uniform Pensioenoverzicht, is in 2014 voldaan. Onze communicatie-uitingen met betrekking tot de toegekende indexatie richting de deelnemers zijn in lijn met de geldende Toeslagenmatrix⁹.

Risicohouding actieve deelnemers Pensioenfonds

Eind 2013 heeft EY in opdracht van het Pensioenfonds een onderzoek uitgevoerd onder de actieve deelnemers om naast het verkrijgen van inzicht in de risicobereidheid ook een beeld te krijgen van de kennis over pensioen en over het Pensioenfonds zelf. De belangrijkste bevinding was dat het merendeel van de respondenten voorzichtig is met betrekking tot het nemen van risico's, wat strookt met de risicobereidheid en het beleid van SPEY.

Klachtenbehandeling

In 2014 zijn geen klachten binnengekomen bij het Bestuur. Bij de behandeling van klachten wordt de Interne beroepsprocedure gevolgd. De Interne beroepsprocedure houdt in dat een belanghebbende zich schriftelijk tot het Bestuur kan wenden met een klacht, waarbij het Bestuur is gehouden om de ingediende klacht te onderzoeken en desgevraagd de belanghebbende in de gelegenheid te stellen gehoord te worden. Bij het behandelen van de klachten wordt onderscheid gemaakt tussen klachten met een incidenteel en klachten met een structureel karakter. Indien een klacht een structureel karakter heeft, worden vergelijkbare dossiers onderzocht, dienovereenkomstig behandeld en zonedig op gelijke wijze gehonoreerd.

Het Bestuur brengt zijn oordeel schriftelijk ter kennis van de belanghebbende.

Pensioenregister

De website www.mijnpensioenoverzicht.nl biedt een totaalbeeld van het via het werk opgebouwde pensioen (inclusief PBR) en de AOW. Mijnpensioenoverzicht.nl voorziet in een bruto/netto-overzicht, zodat deelnemers ook kunnen zien wat zij straks netto aan pensioen en AOW ontvangen. Ook kan men raadplegen hoeveel nabestaandenpensioen is opgebouwd na overlijden. Niet te zien is wat men zelf bijvoorbeeld via een koopsompolis geregeld heeft.

Mijnpensioenoverzicht.nl is een uitvraagstelsel en geen database. De informatie wordt opgehaald uit de systemen van de betreffende pensioenuitvoerders, die verantwoordelijk zijn voor de inhoud van de aangeleverde informatie.

Het inloggen gebeurt met DigiD, waarmee de privacy is gegarandeerd. Na het raadplegen worden de gegevens op de website weer gewist. De website is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van de Stichting Pensioenregister, waarin pensioenfondsen, pensioenverzekeraars en de Sociale Verzekeringsbank zijn vertegenwoordigd.

Indexatie

⁹ Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, artikel 6.

Het Pensioenfonds beschikt, naast de Algemene Reserve, over een risico-opslag in de premie. De risico-opslag in de premie is het verschil tussen de ontvangen premie en de premie die het Pensioenfonds aan de verzekeraar moet betalen. Deze risico-opslag plus de beleggingsopbrengst over de Algemene Reserve voeden de Algemene Reserve, waaruit een eventuele indexatie wordt betaald. De algemene reserve zelf is ook een bron. Echter de werkgever en de Ondernemingsraad hebben zich uitgesproken om in beginsel de omvang van de algemene reserve (als bron) in stand te houden.

Uitwerking indexatiebeleid

Het Bestuur besluit in hoeverre de pensioenaanspraken en pensioenrechten geïndexeerd worden conform de stijging van het Prijsindexcijfer, alsmede of niet verleende indexatie uit het verleden wordt ingehaald.

Voor toekenning van indexatie wordt de volgende prioriteitsstelling aangehouden:

- De algemene reserve moet minimaal gelijk zijn aan de in het FTK opgenomen solvabiliteitsmarge.
- Het meerdere in de algemene reserve is beschikbaar voor indexatie. Bij vaststelling van de indexatie wordt de indexatieambitie zoveel als mogelijk is gestand gedaan.

Uit de in 2012 uitgevoerde continuïteitsanalyse volgde dat de pensioenaanspraken en -rechten niet langer gemiddeld vrijwel waardevast kunnen worden gehouden. Vanwege de afloop van het garantiecontract in 2012 heeft het Bestuur van het Pensioenfonds besloten in 2013 een aanvullende analyse te laten verrichten op basis van het thans geldende garantiecontract. Uit die analyse is gebleken dat de gemiddelde toekenning op de lange termijn naar verwachting 62% is van de prijsontwikkeling. Voor de koopkracht van het pensioen betekent het dat deze in 15 jaar naar verwachting daalt naar ongeveer 88% van de koopkracht die zou zijn bereikt op basis van volledige compensatie voor prijsontwikkeling gedurende deze periode. Het Bestuur heeft besloten zijn ambitie aan te sluiten op de uitkomsten van deze prognoseberekningen en dat duidelijk aan de deelnemers te communiceren via de website, het jaarverslag, de startbrief en andere uitingen van het Pensioenfonds. Gelet op de toegekende indexatie in de achterliggende periode en de resultaten in deze continuïteitsanalyse, is het Bestuur van mening dat voldaan is en wordt aan de eis van consistentie zoals opgenomen in de Pensioenwet.

Het indexatieresultaat, dat volgt uit de continuïteitsanalyse geldt als ambitie voor het te formuleren indexatiebeleid. Het indexatiebeleid wordt in grote lijnen als volgt ingevuld. Op basis van de werkelijke ontwikkeling van rente en prijsontwikkeling in combinatie met de stand van de dekkingsgraad heeft het Bestuur de beleidsvrijheid om (onderbouwd) in positieve dan wel negatieve zin af te wijken van de ambitie.

Daalt de rente, dan daalt naar verwachting de dekkingsgraad en is indexatie relatief duur. Als daarbij de prijsontwikkeling laag is, is de behoefte voor indexatie gering. Is daarentegen de prijsontwikkeling hoog, dan is de behoefte groot, terwijl inkoop van indexatie relatief duur is. Dit scenario is als een "worst case" scenario te omschrijven en een passend beleid hiervoor is niet voorhanden. In beide situaties geldt dat de indexatie in principe naar beneden wordt bijgesteld t.o.v. de indexatieambitie.

Stijgt de rente, dan stijgt naar verwachting de dekkingsgraad en is indexatie relatief goedkoop. Als de prijsontwikkeling laag is, is de behoefte voor indexatie gering. Is daarentegen de prijsontwikkeling hoog, dan is de behoefte groot. Vanwege de dan relatief lage prijs van indexatie is dit niet op voorhand een worst case scenario. Bij beide situaties hoort in principe een indexatie conform indexatieambitie en zou de eventuele niet verleende indexatie uit "dure perioden" kunnen worden ingehaald.

Op basis van de werkelijke ontwikkeling van rente en prijs in combinatie met de stand van de dekkingsgraad heeft het Bestuur de beleidsvrijheid om (onderbouwd) in positieve dan wel negatieve zin af te wijken van de ambitie.

Indexatie

Per 1 januari 2014 is een indexatie van 0,55% toegekend. In de periode 2010 tot en met 2014 hebben de volgende indexaties plaatsgevonden:

Jaar	Prijsinflatie ¹⁰	Ambitie	Indexatie
2014	0,90%	0,55%	0,55%
2013	2,00%	2,00%	1,00%
2012	2,30%	2,30%	2,30%
2011	1,40%	1,40%	1,65%
2010	0,40%	0,40%	0,40%

Met betrekking tot het te nemen besluit over de indexatie per 1 januari 2015 is, gegeven het indexatiebeleid, er sprake van een situatie waarbij indexatie relatief duur is en minder nodig. Indexatie zou op basis daarvan naar beneden moeten worden bijgesteld (t.o.v. de ambitie). Gegeven het goede resultaat dat door het Pensioenfonds is behaald en de geringe prijsinflatie (0,7%), heeft het Bestuur op 4 maart 2015 besloten om een indexatie per 1 januari 2015 toe te kennen conform de ambitie, namelijk 62% van de prijsinflatie, zijnde 0,44%.

Met de toekenning van de indexatie per 1 januari 2015 is een bedrag van circa € 4,6 miljoen als koopsom gemoeid. Dit bedrag wordt in 2015 als last genomen, omdat na balansdatum tot de indexatie is besloten.

2.4.6 Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten bestaan uit kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer. De uitvoeringskosten zijn als volgt te specificeren. Hierbij zijn de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en de AFM in acht genomen.

Uitvoeringskosten	2014	2013
<i>(Bedragen in miljoenen euro's (tenzij anders vermeld))</i>		
Kosten pensioenbeheer		
Administratie- en excassokosten Aegon	1,0	1,4
Pensioenuitvoeringskosten	0,7	0,8
Totaal	<u>1,7</u>	<u>2,2</u>
Kosten pensioenbeheer per deelnemer (in euro per deelnemer)	€ 300	€ 413
Kosten vermogensbeheer		
Beheerskosten	0,4	0,2
Management fee beleggingsfondsen	0,4	0,6
Prestatieafhankelijke vergoedingen	0,0	0,0
Totaal	<u>0,8</u>	<u>0,8</u>
Kosten vermogensbeheer als percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,55%	0,55%
Aantal deelnemers	2014	2013
Actieven	3.828	3.594
Pensioengerechtigden	1.847	1.728
	<u>5.675</u>	<u>5.322</u>

Kosten pensioenbeheer

De kosten pensioenbeheer bestaan onder meer uit de administratiekosten van de pensioenbeheerder (Aegon) waaraan het pensioenfonds de deelnemersadministratie heeft uitbesteed. De administratiekosten zijn gebaseerd op de contractueel overeengekomen opslag op de pensioenpremie voor administratie- en excassokosten. Onder de Pensioenuitvoeringskosten vallen de kosten van het Bestuur en het pensioenbureau alsmede de toezichtkosten (AFM en DNB) en de kosten voor de accountant en de adviseurs.

¹⁰ De prijsinflatie betreft de stijging van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde consumentenprijsindex voor alle huishoudens (afgeleid), basisjaar 2000 of een daarvoor in de plaats tredende reeks, periode oktober tot oktober (voorafgaand aan het jaar van een eventuele toekenning van indexatie).

Het totaalbedrag aan kosten pensioenbeheer is hoger dan zoals vermeld in de jaarrekening (zie toelichting (17) Overige lasten). Dit komt enerzijds doordat de administratie- en excassokosten Aegon onderdeel uit maken van de betaalde verzekeringspremies (zie toelichting (13) Premies verzekering) en anderzijds doordat een deel van de pensioenuitvoeringskosten direct door EY wordt betaald en niet aan het Pensioenfonds wordt doorbelast.

De Pensioenfederatie heeft aanbevolen om de kosten van pensioenbeheer in euro's per deelnemer ter rapporteren. Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gezien het relatief grote verloop bij EY is sprake van een groot aantal slapers. Daarom is het Bestuur van mening dat het niet meenemen van de groep slapers bij de vaststelling van het aantal deelnemers een vertekend beeld geeft van de omvang van de kosten van pensioenbeheer.

Kosten vermogensbeheer

Het totaalbedrag aan vermogensbeheerkosten bedroeg in 2014 € 0,8 miljoen oftewel 0,50 % van het gemiddeld belegd vermogen. De kosten vermogensbeheer bestaan uit de beheerskosten in rekening gebracht door NN IP en de fees die worden betaald aan de beleggingsfondsen waarin wordt belegd. Deze fees bestaan enerzijds uit jaarlijkse beheervergoedingen en anderzijds uit toe- en uittreedvergoedingen.

De beheerskosten NN IP zijn gelijk aan 0,30% van het gemiddeld uitstaand belegd vermogen, onder verrekening van eventuele door NN IP bij de beleggingsfondsen bedongen kortingen. De netto beheerskosten na aftrek van de door NN IP bedongen kortingen over 2014 bedragen € 0,4 miljoen.

De naar schatting door de beleggingsfondsen in rekening gebrachte fees bedragen € 0,4 miljoen. Deze fees zijn benaderd door het gemiddeld vermogen per fonds te vermenigvuldigen met de geldende percentages voor de jaarlijkse management fee. De aan- en verkoopkosten als gevolg van de in 2014 door het Pensioenfonds uitgevoerde transacties zijn ongeveer € 0,03 miljoen.

Het Pensioenfonds heeft geen inzicht in de transactiekosten die binnen de beleggingsfondsen worden gemaakt. Deze kosten zijn in de koers van de beleggingsfondsen en dus in het rendement verwerkt.

De volgende tabel geeft de vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie weer.

Beleggingen voor risico fonds <i>(Bedragen in miljoenen euro's (tenzij anders vermeld))</i>	Fees beleggingsfondsen	Beheerkosten NN IP (netto)	Totaal kosten vermogensbeheer
Vastgoedbeleggingen	0,05	0,03	0,08
Aandelen	0,10	0,07	0,17
Vastrentende waarden	0,28	0,18	0,46
Overige beleggingen	0,02	0,07	0,09
Totaal	0,45	0,35	0,80

Met NN IP c.q. de fondsbeheerders zijn geen prestatieafhankelijke vergoedingen afgesproken.

Sommige kosten die zijn opgenomen onder de pensioenuitvoeringskosten houden verband met het vermogensbeheer. Met name betreft dit de door het Bestuur en de medewerkers van het Pensioenbureau aan het vermogensbeheer bestede tijd. Door het Pensioenfonds vindt geen toerekening van uren aan activiteiten plaats.

2.4.7 Vooruitblik

Witteveenkader 2015

Vanaf 1 januari 2015 gelden er een aantal belangrijke wijzigingen voor pensioenregelingen die werkgevers voor hun werknemers hebben geregeld. Vanaf 1 januari 2015 geldt een verlaging van de maximale pensioenopbouw én alle beschikbare premieregelingen moeten gebaseerd zijn op netto beschikbare premiestaffels.

Verlaging pensioenopbouw

Op 27 mei 2014 is het wetsvoorstel Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen (Witteveenkader-2015) definitief aangenomen. Dit betekent dat per 1 januari 2015:

- de maximaal jaarlijkse toegestane pensioenopbouw voor werknemers daalt
- het pensioengevend salaris wordt gemaximeerd tot € 100.000

Na de eerdere verlaging van de maximale pensioenopbouw in 2014 daalt de maximale jaarlijkse pensioenopbouw van werknemers per 1 januari 2015 nog verder. Zo geldt per 1 januari 2015 een maximum opbouwpercentage voor ouderdomspensioen in een middelloonregeling bij een pensioenleeftijd van 67 jaar van 1,875% (en 1,313% voor partnerpensioen). Ook de staffels voor de beschikbare premieregelingen zijn aangepast.

Het door het Bestuur, op basis van de door de werkgever beschikbaar gestelde pensioenpremie, jaarlijks bepaalde geldende opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is voor 2015 vastgesteld op 1,75% (en het bijbehorende levenslange partnerpensioen is daarmee uitgekomen op 1,3125%). De verzekering van het tijdelijk partnerpensioen is vervallen per 1 januari 2015.

Binnen een pensioenregeling kunnen werknemers pensioen opbouwen over een maximum bruto jaarsalaris van € 100.000. Verdient een werknemer meer dan dit vastgestelde maximum bruto jaarsalaris, dan betekent dit dat hij binnen de pensioenregeling over het salaris boven dit bedrag geen ouderdomspensioen opbouwt. Dit geldt ook voor het verzekerde nabestaandenpensioen.

Er is een nieuwe spaarmogelijkheid op vrijwillige basis geïntroduceerd, waarbij werknemers voor het salaris boven € 100.000 via een nettolijfrente een aanvullende oudedagsvoorziening kunnen opbouwen. Deze nieuwe spaarmogelijkheid wordt niet aangeboden via het Pensioenfonds.

Aanpassing van het Financieel toetsingskader

Op 16 december 2014 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de aanpassing van het financieel toetsingskader (FTK). Daarmee is het FTK per 1 januari 2015 definitief gewijzigd. In het bijzonder gaan striktere beperkingen gelden voor het verlenen van indexaties, terwijl anderzijds soepelere bepalingen gaan gelden voor het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten. Het bestuur is bezig de consequenties hiervan voor het pensioenfonds in kaart te brengen en in te voeren.

De rapportage over boekjaar 2014 is nog gebaseerd op het oude FTK.

Wet pensioencommunicatie

Als datum van inwerkingtreding wordt nu gestreefd naar 1 juli 2015. Er wordt tevens aangegeven dat gefaseerde invoering mogelijk is. In dit kader heeft de Pensioenfederatie al opgeroepen tot de introductie van een overgangstermijn van een half jaar. Hieronder lichten wij de volgende drie thema's uit het wetsvoorstel nader toe.

Evenwichtig

Voorkomen moet worden dat juiste informatie deelnemers toch op het verkeerde been zet. Het wetsvoorstel introduceert in dit kader de term evenwicht. Alle kanten moeten belicht worden; ook risico's en beperkende voorwaarden. De AFM heeft, zo blijkt uit de Nieuwsbrief Pensioenen december 2014, in 2014 onderzoek hiernaar gedaan.

Er moet sprake zijn van balans: namelijk:

- Alle relevante voor- en nadelen van de regeling moeten worden gegeven.
- De nadelen moeten even goed uitgelegd worden als de voordelen.
- Afzwakking van nadelen moet worden vermeden.

Daarnaast belicht de AFM de nieuwe invulling van het begrip duidelijkheid in samenhang met de communicatie over wijzigingen in de regelingen. Belangrijkste doel van communiceren over wijzigingen is inzicht geven in de gevolgen. De communicatie wordt nog duidelijker als pensioenuitvoerders deelnemers helpen bij het ondernemen van actie (bieden handelingsperspectief, centraal stellen deelnemersbelang).

Verhouding Startbrief en Pensioen 1-2-3

In het wetsvoorstel wordt het gelaagd aanbieden van informatie geïntroduceerd. Zo kan iedere deelnemer zelf bepalen hoe diep hij of zij zich in het onderwerp wil verdiepen. Uitgangspunt is dat iedereen tenminste kennis neemt van de eerste laag. Het aanbieden van gelaagde pensioeninformatie komt tot uiting in Pensioen123. Dit is een communicatieconcept dat de sector zelf heeft ontwikkeld. Iedere laag biedt een duidelijk beeld van de pensioenregeling als geheel. Het verschil per laag zit in omvang en verdieping. Laag 1 (Je pensioenregeling in vijf minuten) bedient de lezer die maar weinig aandacht en tijd voor pensioen kan en wil inzetten, in beeldtaal en korte tekstpassages. Laag 2 (Je pensioenregeling in 15 minuten) bedient de lezer op basis van vormvrijheid, opnieuw in beeldtaal en tekst, met meer gedetailleerde informatie over dezelfde pensioenonderwerpen. Laag 3 is de digitale laag waar de informatiegevoelige deelnemer minimaal het pensioenreglement kan vinden maar bij voorkeur ook pensioenbrochures op detailniveau en rekentools. De Startbrief zoals we die kennen gaat volgens laag 1 opgezet worden. De wet wil het gebruik van heldere iconen zoals voorgesteld in Pensioen123 verplicht gaan stellen.

Nieuwe website Pensioenfonds Ernst & Young

Het Pensioenfonds is vooruitlopend op de Wet pensioencommunicatie een project gestart om de huidige website in de loop van 2015 te vervangen door een nieuwe website, wat tevens een online omgeving is van waaruit periodiek doelgroep specifieke alerts

(e-mails) kunnen worden verstuurd over onderwerpen die relevant zijn voor de ontvanger. En die waar nodig doorverwijzen naar de website/portal voor aanvullende informatie.

Na de implementatie van deze nieuwe website staat een 1-meting gepland met betrekking tot de inzet van communicatiemiddelen.

Rotterdam, 17 juni 2015

Het Bestuur

namens werkgevers

namens deelnemers

N.G. de Jager, voorzitter

M.W. Ramaekers, secretaris

J.C. Besters, penningmeester

E. Wierenga

E. Haring

namens pensioengerechtigden
H.P. Koekkoek

3 Jaarrekening

3.1 *Balans per 31 december 2014*

Na bestemming saldo baten en lasten

(in miljoenen euro)	Toelichting	2014	2013
ACTIEF			
Verzekeringsdeel technische voorzieningen	1		
Garantiecontracten		1.010,9	813,5
Beleggingen	2		
Beleggingen voor eigen rekening		168,5	149,6
Beleggingen voor risico deelnemers		44,7	38,6
Vorderingen en overlopende activa	3		
Vordering op verzekeraar(s)		8,5	8,5
Overige vorderingen		0,2	0,3
Overige activa	4		
Liquide middelen		0,2	0,1
		<hr/>	<hr/>
		1.233,0	1.010,6
		<hr/>	<hr/>
PASSIEF			
Stichtingskapitaal en reserves	5		
Algemene reserve		171,3	152,9
Technische voorzieningen	6		
Voorziening pensioenverplichtingen		1.010,9	813,5
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	7		
		44,7	38,6
Overige schulden en overlopende passiva	8		
		6,1	5,6
		<hr/>	<hr/>
		1.233,0	1.010,6
		<hr/>	<hr/>

3.2 Staat van baten en lasten 2014

(in miljoenen euro)	Toelichting	2014	2013
BATEN			
Premiebijdragen	9	27,0	28,5
Premiebijdragen risico deelnemers		0,6	0,7
Beleggingsresultaten risico Pensioenfonds	10	17,9	6,7
Beleggingsresultaten risico deelnemers		7,6	1,3
Pensioenuitkeringen verzekering	11	19,3	18,0
Overige baten	12	0,3	53,8
		72,7	109,0
LASTEN			
Betaalde premies verzekering	13	26,1	32,0
Pensioenuitkeringen	14	19,3	18,0
Mutatie technische voorzieningen voor rekening van het pensioenfonds	15	-197,4	-31,3
Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		6,1	-0,1
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		197,4	31,3
Saldo overdrachten van rechten	16	0,4	0,1
Aanwendungen en waardeoverdrachten PBR		2,1	2,1
Overige lasten	17	0,3	-6,1
		54,3	46,0
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		18,4	63,0
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN			
Algemene reserve		18,4	63,0
		18,4	63,0

3.3 Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

(in miljoenen euro)

	2014	2013
Pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	27,5	28,6
Ontvangen/betaald in verband met overdracht van rechten	-0,3	-0,3
Aanwendungen PBR	0,1	-0,2
Betaalde pensioenuitkeringen en afkopen kleine pensioenen	-19,3	-18,0
Ontvangen uitkeringen van verzekeraar	19,3	18,0
Betaalde premies verzekering	-26,1	-24,5
Overige baten en lasten	-0,1	50,1
Totaal Pensioenactiviteiten	1,1	53,7
Beleggingsactiviteiten		
Aankoop beleggingen	-14,2	-494,1
Verkoop beleggingen	20,2	434,5
Kosten vermogensbeheer	-0,4	-0,3
Totaal Beleggingsactiviteiten	5,6	-59,9
Netto-kasstroom in jaar	6,7	-6,2
Mutatie liquide middelen¹¹		
Liquide middelen begin boekjaar	0,1	6,3
Mutatie liquide middelen gedurende boekjaar	6,7	-6,2
Liquide middelen einde boekjaar	6,8	0,1

¹¹ Inclusief het onder beleggingen voor eigen rekening opgenomen bedrag inzake liquide middelen ter hoogte van € 6,6 miljoen (2013: € 0,0 miljoen).

3.4 Toelichting op de jaarrekening

3.4.1 Algemene toelichting

Informatie over het Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Ernst & Young is statutair gevestigd te Rotterdam.

Het doel van het Pensioenfonds is om pensioen toe te kennen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nagelaten betrekkingen in overeenstemming met de bepalingen van het pensioenreglement. Concreet betekent dit dat het Pensioenfonds verantwoordelijk is voor de uitvoering van de collectieve pensioenregeling van de Ernst & Young organisatie in Nederland (inclusief door hen aangewezen gelieerde kantoren) en Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen.

Grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen.

Samenvatting van belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

Het Pensioenfonds voert de pensioenregeling en de Premie Bijspaarregeling (PBR) uit. Met betrekking tot de uitvoering van de pensioenregeling heeft het Pensioenfonds de risico's die het daarbij loopt ondergebracht bij Aegon door middel van een garantiecontract. Bij een garantiecontract worden de pensioenuitkeringen die voortvloeien uit de ingekochte aanspraken (levenslang) gegarandeerd door de verzekeraar. De waarde van het garantiecontract is daarom in beginsel gelijk aan de tegen marktwaarde gewaardeerde verzekerde pensioenverplichtingen. Het garantiecontract wordt in de balans opgenomen onder de post Verzekeringsdeel technische voorzieningen. Het garantiecontract zoals dat geldt vanaf 1 januari 2013 kent alleen een winstdeling vooraf in de vorm van een korting op de premie.

Daar de uitvoering van de PBR voor het Pensioenfonds niet leidt tot (eigen) baten en lasten, zijn in de staat van baten en lasten de opgenomen mutaties die betrekking hebben op deze regeling per saldo nihil. Het voor de PBR beschikbare vermogen wordt in de balans opgenomen onder Beleggingen voor risico van deelnemers met als tegenhanger de balanspost Pensioenbijspaarregeling.

Grondslagen van waardering

Verzekeringsdeel technische voorzieningen

Garantiecontracten worden gewaardeerd op basis van de marktwaarde van de verzekerde pensioenverplichtingen, waarbij het kredietrisico op de verzekeraar niet in de waardering wordt betrokken, tenzij er op balansdatum indicaties zijn dat de verzekeraar zijn verplichtingen niet na kan komen.

Schattingswijziging voorziening pensioenverplichtingen 2014

In 2014 heeft het Bestuur besloten tot toepassing van de meest recente informatie omtrent levensverwachting (Prognosetafel AG2014) bij de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. De wijziging is verder toegelicht onder "Technische voorzieningen".

Beleggingen voor eigen rekening

Dit betreft de beleggingen van de gelden die het Pensioenfonds ter eigen beschikking heeft, welke gelden grotendeels corresponderen met de Algemene Reserve. Het betreft beleggingen in verschillende beleggingsfondsen.

De beleggingen voor eigen rekening worden gewaardeerd op de reële waarde van de participaties in de verschillende beleggingsfondsen waarin wordt belegd. Deze waarden worden ontleend aan de opgaven van de fondsbeheerders en zijn gebaseerd op de beurskoersen van de onderliggende beleggingen dan wel andere methoden om de reële waarde te bepalen zoals taxaties (van onroerend goed) of andere passende waarderingsmethoden.

Beleggingen voor risico deelnemers

Dit betreft de PBR die uitgevoerd wordt door NN IP. De PBR is te kenmerken als het opbouwen van een pensioenspaarkapitaal op basis van (de belegging van) door de deelnemers ingelegde bijdragen. Op pensioendatum wordt voor het opgebouwde kapitaal een pensioen ingekocht. De tegenover de opgebouwde kapitalen staande pensioenverplichtingen zijn derhalve gewaardeerd op dezelfde waarde als de opgebouwde kapitalen.

De beleggingen voor risico deelnemers worden gewaardeerd op de reële waarde van de participaties in de verschillende beleggingsfondsen waarin wordt belegd. Deze waarden worden ontleend aan de opgaven van de fondsbeheerders en zijn gebaseerd op de beurskoersen van de onderliggende beleggingen dan wel andere methoden om de reële waarde te bepalen zoals taxaties (van onroerend goed) of andere passende waarderingsmethoden.

Als alternatief voor het beleggen in beleggingsfondsen kan door de deelnemers worden gekozen voor een spaarrekening.

Vorderingen, liquide middelen en schulden

Vorderingen, liquide middelen en schulden worden gewaardeerd op nominale waarde. Bij de waardering van vorderingen wordt zo nodig rekening gehouden met waardeverminderingen wegens oninbaarheid.

Technische voorzieningen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente welke is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB (inclusief driemaandsgemiddelde en ultimate forward rate).

Met ingang van september 2012 worden, op voorschrift van DNB, de technische voorzieningen berekend op basis van een (driemaandsgemiddelde) rentecurve met gebruikmaking van de Ultimate Forward Rate (UFR).

De voorziening pensioenverplichtingen wordt berekend aan de hand van Prognosetafel AG2014 met als starttafel 2015 met een correctie voor ervaringssterfte voor de inkomensklasse hoog, conform de door het CBS gemaakte uitsplitsing van de levensverwachting van mannen en vrouwen naar sociaal economische status. Dit betreft de levensverwachting naar inkomensklassen over de periode 2007/2010 zoals gepubliceerd door het CBS in november 2012.

De actuariële grondslagen voor het bepalen van de voorziening pensioenverplichtingen zijn per 31 december 2014 gewijzigd ten opzichte van 31 december 2013. De gehanteerde sterftetafel is aangepast, van de AG Prognosetafel 2012-2062 naar de in september 2014 gepubliceerde Prognosetafel AG2014. Per saldo leidt deze wijziging tot een toename van de voorziening met € 4,1 miljoen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken dienstjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het Bestuur besloten of de aanspraken en de reeds ingegane pensioenen geïndexeerd worden en in hoeverre dit zal gebeuren. De verplichtingen uit hoofde van indexaties worden verantwoord in het jaar waarin het besluit tot indexatie is genomen.

De bij de berekening in aanmerking genomen partnerfrequenties voor mannen en vrouwen zijn aangepast naar de partnerfrequenties conform het vijfde CRC-rapport verhoogd met 1 procentpunt. Voor de verzekering van het partnerpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw. Met toekomstige excassokosten wordt rekening gehouden door een opslag te hanteren van 1,5% op de contante waarde van de pensioenverplichtingen. Bij discontinuïteit van de aangesloten onderneming bestaat de mogelijkheid voor het Pensioenfonds om te liquideren. In dat geval worden de kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen volledig gedekt uit de

kostenvoorziening. De kosten die verband houden met liquidatie kunnen uit de eigen reserve van het Pensioenfonds worden bekostigd.

De jaarlijkse pensioenopbouw van de arbeidsongeschikte deelnemers is begrepen in de opgebouwde aanspraken. Voor de toekomstige opbouw van deze deelnemers is in de voorziening pensioenverplichtingen begrepen de contante waarde van de toekomstige vrijgestelde premies. Hierbij wordt rekening gehouden met de mate van premievrije opbouw, die afhankelijk is van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

De Pensioenbijspaarregeling wordt bepaald als de som van de netto stortingen door de werkgevers en de werknemers, de behaalde beleggingsopbrengsten en mutaties.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Premiebijdragen

Als premiebijdragen worden verantwoord de op het boekjaar betrekking hebbende bijdragen van werkgevers en deelnemers voor de basisregeling welke voor het boekjaar zijn vastgesteld, respectievelijk bekend zijn geworden, alsmede overige bijdragen van werkgevers en onder andere de vrijval van opgebouwde gelden in de voormalige plusregelingen.

Beleggingsresultaten risico Pensioenfonds

Als beleggingsresultaten risico Pensioenfonds wordt verantwoord het rendement op de vrije middelen van het Pensioenfonds.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt onder andere verstaan dividend, interest en overige opbrengsten. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten, behoudens de service kosten voor Mijn Pensioen van NN IP.

Pensioenuitkeringen verzekering

De pensioenuitkeringen verzekering hebben betrekking op de uitkeringen die worden ontvangen uit hoofde van het verzekeringscontract.

Betaalde premies verzekering

De betaalde premies verzekering betreffen de door de verzekeraar aan het Pensioenfonds in rekening gebrachte premies en koopsommen, die dienen ter inkoop van de met betrekking tot het boekjaar te verzekeren aanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder worden verantwoord de ten laste van het boekjaar komende uitkering aan ouderdoms-, nabestaanden- en wezenpensioen, alsmede uitkeringen ineens (afkopen).

Mutatie technische voorzieningen voor rekening van het Pensioenfonds

Hieronder wordt verantwoord de mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen, gecombineerd met de mutatie in de vordering uit hoofde van het garantiecontract.

Saldo overdrachten van rechten

Hieronder worden verantwoord de resultaten op bedragen ontvangen van en betaald aan andere pensioenfonds / pensioenverzekeraars in verband met het binnenkomen en uitgaan van opgebouwde pensioenaanspraken, berekend op basis van de wettelijke rekenregels.

Overige baten en lasten

Als overige baten en lasten worden verantwoord overige interestbaten en eventuele incidentele baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd en zijn gebaseerd op waargenomen kasstromen. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en uit beleggingsactiviteiten.

3.4.2 Toelichting op de balans

Verzekeringsdeel technische voorziening (1)

Het verzekeringsdeel technische voorziening bedraagt in 2014 € 1010,9 miljoen. Er is afgezien van het opnemen van een verloopoverzicht over 2014, omdat het verloop (van de technische voorziening) is opgenomen onder (6).

Beleggingen (2)

voor eigen rekening (in miljoenen euro)

	2014	2013
Vastgoedbeleggingen	10,9	6,7
Aandelen	50,3	42,9
Vastrentende waarden	84,5	73,9
Overige beleggingen	16,2	26,1
Liquiditeiten	6,6	0,0
Stand per 31 december ¹²	168,5	149,6
<i>Vastgoedbeleggingen</i>		
Stand per 1 januari	6,7	0,0
Aankopen	2,0	7,0
Verkopen	0,0	0,0
Waardeontwikkelingen	2,2	-0,3
Stand per 31 december	10,9	6,7
Specificatie naar regio	%	%
Europa	13,2	14,9
Noord Amerika	43,8	43,8
Zuid Amerika	0,9	0,6
Azië	32,8	32,0
Oceanië	7,1	7,2
Afrika	1,2	1,1
Overig	1,0	0,4
Totaal	100,0	100,0

voor eigen rekening (vervolg) (in miljoenen euro)

2014 2013

¹² De beleggingen voor eigen rekening worden gewaardeerd op de reële waarde van de participaties in de verschillende beleggingsfondsen waarin wordt belegd. Deze waarden worden ontleend aan de opgaven van de fondsbeheerders en zijn gebaseerd op de beurskoersen van de onderliggende beleggingen dan wel andere methoden om de reële waarde te bepalen zoals taxaties of andere passende waarderingsmethoden.

Specificatie naar sectoren	%	%
Detailhandel	30,7	35,0
Kantoren	25,1	29,0
Overig	15,1	10,0
Woningen	14,3	13,0
Logistiek	5,9	6,0
Gezondheidszorg	5,7	4,0
Self storage	2,2	2,0
Hotels	1,0	1,0
Totaal	100,0	100,0

Aandelen

Stand per 1 januari	42,9	0,0
Aankopen	3,5	48,1
Verkopen	-3,7	-11,3
Waardeontwikkelingen	7,6	6,1
Stand per 31 december	50,3	42,9

Aandelen

Specificatie naar regio	%	%
Europa	23,8	21,5
Noord Amerika	59,1	56,1
Zuid Amerika	0,6	0,6
Azië	13,4	11,3
Oceanië	2,7	3,0
Afrika	0,4	0,3
Overig	0,0	7,2
Totaal	100,0	100,0

Vastrentende waarden

Stand per 1 januari	73,9	0,0
Aankopen	8,6	160,6
Verkopen	-6,4	-87,8
Waardeontwikkelingen	8,4	1,1
Stand per 31 december	84,5	73,9

voor eigen rekening (vervolg)
(in miljoenen euro)

	2014	2013
Kredietwaardigheid vastrentende waarden	%	%
AAA rating	22,3	24,5
AA rating	26,5	24,6
A rating	19,0	13,7
BBB rating	12,9	24,3
Lager dan BBB	10,9	10,6
Geen rating	8,4	2,3
Totaal	100,0	100,0
Specificatie naar regio	%	%
Europa	73,0	72,8
Noord Amerika	14,7	14,8
Zuid Amerika	3,3	3,1
Azië	6,7	4,6
Oceanië	0,4	0,4
Afrika	1,4	1,8
Overig	0,5	2,5
Totaal	100	100,0
<i>Overige beleggingen¹³</i>		
Stand per 1 januari	26,1	0,0
Aankopen	0,1	278,2
Verkopen	-10,0	-252,0
Waardeontwikkelingen	0,0	-0,1
Stand per 31 december	16,2	26,1
Specificatie naar regio	%	%
Europa	95,4	85,0
Noord Amerika	2,4	3,9
Zuid Amerika	0,0	0,0
Azië	0,0	0,7
Oceanië	2,2	0,6
Afrika	0,0	0,0
Overig	0,0	9,8
Totaal	100,0	100,0

¹³ De post overige beleggingen heeft betrekking op het Money Market Fund, t.w. BNP Paribas Insticash Fund EUR.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het Pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. In dat geval worden deze in onderstaande tabel gerangschikt onder level 1. Indien de waarde wordt afgeleid van onafhankelijke taxaties zijn ze opgenomen onder level 2. Als de waarde wordt vastgesteld door berekening van de netto contante waarde dan wel een andere geschikte methode zijn ze opgenomen onder level 3.

<i>2014</i>	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal
Vastgoedbeleggingen	10,9		-	10,9
Aandelen	49,3	1,0	-	50,3
Vastrentende waarden		84,5	-	84,5
Overige beleggingen	16,2		-	16,2
Liquide middelen	6,6			6,6
Totaal	83,0	85,5	-	168,5

<i>2013</i>	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal
Vastgoedbeleggingen	6,7	-	-	6,7
Aandelen	42,8	0,1	-	42,9
Vastrentende waarden	-	73,9	-	73,9
Overige beleggingen	26,1	-	-	26,1
Totaal	75,6	74,0	-	149,6

De post Beleggingen voor eigen rekening is in 2014 respectievelijk 2013 als volgt opgebouwd:

(in miljoenen euro)	2014	2013
Stand per 1 januari	149,6	-
Overboeking algemene reserve ultimo 2012	-	92,4
Vergoeding inbreng opgebouwde aanspraken in RSK contract	-	53,5
Diverse stortingen en onttrekkingen	0,9	-3,0
Beheerkosten	-0,3	-0,2
Rendement	18,3	6,9
Stand per 31 december	168,5	149,6

voor risico deelnemers

Het verloop van deze post in het boekjaar per soort belegging is als volgt:

	Stand per 1 januari	Aankopen	Verkopen	Waarde- ontwikkelingen	Stand per 31 december
Aandelen	13,8	1,8	-1,5	2,5	16,6
Vastrentende waarden	24,5	1,2	-3,1	5,1	27,7
Overige beleggingen	0,0	0,3	-0,2	0,0	0,1
Liquiditeiten	0,3	5,3	-5,3	0,0	0,3
Totaal	38,6	8,6	-10,1	7,6	44,7
(in miljoenen euro)				2014	2013

Het verloop van deze post in het boekjaar is als volgt:

Stand per 1 januari	38,6	38,7
Bijdragen	0,6	0,7
Rendement	7,6	1,3
Aanwendungen en waardeoverdrachten PBR	-2,1	-2,1
Stand per 31 december	44,7	38,6

Vorderingen en overlopende activa (3)

Vordering op verzekeraars

Dit betreft de nog van Aegon te ontvangen bedragen uit hoofde van de afwikkeling van het op 31 december 2012 beëindigde herverzekeringscontract. De vordering wordt door Aegon betwist. De achtergrond hiervan wordt hierna toegelicht.

Ingevolge het tot en met 2012 geldende verzekeringscontract had het Pensioenfonds recht op overrendement. Dat hield in dat indien het gesepareerde beleggingsdepot zodanig rendeerdte dat de stand van dit depot hoger was dan de pensioenverplichtingen gewaardeerd op contractgrondslagen, dit surplus ten gunste van het Pensioenfonds kwam, met dien verstande dat voor zover dit een bedrag betrof dat lager was dan 9,94% van de pensioenverplichtingen, dit bedrag beschikbaar bleef ter compensatie van eventuele toekomstige onderrendementen. Ultimo 2012 was sprake van een surplus en derhalve is in 2012 een vordering op Aegon opgenomen van € 6,6 miljoen en is daartegenover een bufferreserve gevormd voor hetzelfde bedrag, zijnde beklemd eigen vermogen. Met het afsluiten van een nieuw contract per 1 januari 2013 vervalt de verplichting tot het aanhouden van de bufferreserve en is deze van het gebonden eigen vermogen naar het vrij beschikbare eigen vermogen geboekt. Daarnaast deelde het Pensioenfonds ingevolge het tot en met 2012 geldende contract mee in eventuele technische winsten. Deze winstdeling bedroeg in 2012 € 1,9 miljoen en is in de jaarrekening 2012 als vordering op Aegon opgenomen.

Aegon stelt zich op het standpunt dat na inbreng van de tot en met 2012 opgebouwde aanspraken in het nieuwe verzekeringscontract (met Aegon) en de contante afrekening van de toekomstige winstdeling over de opgebouwde aanspraken voor het Pensioenfonds geen recht meer bestaat op de vorderingen van € 6,6 resp. € 1,9 miljoen. Het Pensioenfonds concludeert op basis van de vastgelegde afspraken, de contractuele bepalingen en na inwinning van juridisch advies dat dit wel het geval is. Het Pensioenfonds meent op goede juridische gronden dat haar vorderingen in de inmiddels tegen Aegon aanhangig gemaakte gerechtelijke procedure zullen worden toegewezen.

Overige vorderingen

(in miljoenen euro)

2014

2013

Nog af te handelen uitgaande waardeoverdrachten

De samenstelling van deze post per einde boekjaar is als volgt:

Ontvangen afkoopsommen	-0,1	0,0
Remises	0,1	0,0

Stand per 31 december

0,0

0,0

Vordering op Ernst & Young

Rekening-courant saldo per einde boekjaar

0,2

0,3

Overlopende activa

Overige

0,0

0,0

0,2

0,3

Overige activa (4)**Liquide middelen**

Betreft de bankrekeningen bij ABN AMRO BANK N.V. t.n.v. de Stichting Pensioenfonds Ernst & Young. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Stichtingskapitaal en reserves (5)**Stichtingskapitaal**

Het stichtingskapitaal bedraagt € 45,00 en is gedurende het boekjaar niet gewijzigd.

(in miljoenen euro)

2014

2013

Algemene reserve

Het verloop van deze post in het boekjaar is als volgt:

Stand per 1 januari	152,9	83,3
Vanuit Bufferreserve	0,0	6,6
Bestemming saldo baten en lasten boekjaar	18,4	63,0

Stand per 31 december

171,3

152,9

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad van 116,9% (ultimo 2013: 118,8%) is berekend door het totale vermogen (eigen vermogen, vermeerderd met de technische voorzieningen) te delen door het totaal van de technische voorzieningen. In paragraaf 3.3.4 worden de vermogensseisen nader toegelicht.

Technische voorzieningen (6)

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

(in miljoenen euro)	2014	2013
Stand per 1 januari	813,5	844,8
Toevoeging pensioenopbouw	17,8	21,2
Indexatie en overige toeslagen ¹⁴	3,9	-0,2
Rentetoevoeging	3,1	3,0
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-19,1	-17,9
Wijziging marktrente	190,3	-32,4
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1,9	-1,9
Wijziging uit hoofde van verhoging levenskansen	4,1	-1,7
Overige mutaties ¹⁵	-0,8	-1,4
Stand per 31 december	1.010,9	813,5

De post pensioenopbouw betreft de kosten van één jaar diensttijdopbouw. De rentetoevoeging is gebaseerd op 0,379% (2013: 0,351%) en betreft de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het boekjaar. De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de termijnstructuur van de nominale marktrente zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. Deze kwam eind 2014 voor het Pensioenfonds ongeveer overeen met een vaste rekenrente van 2,1% (2012: 2,91%).

De omrekening naar de nieuwe rentetermijnstructuur is opgenomen in de post wijziging marktrente. Deze rentedaling weerspiegelt de stijging van de voorziening pensioenverplichtingen.

De samenstelling van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

(in miljoenen euro)	2014	2013
Actieven	267,4	214,8
Slapers	396,8	305,6
Pensioengerechtigden	325,1	274,8
Overige	21,6	18,3
Stand per 31 december	1.010,9	813,5

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers (7)

Deze post is gelijk aan de op de balans opgenomen post beleggingen voor risico van deelnemers.

Overige schulden en overlopende passiva (8)

(in miljoenen euro)	2014	2013
---------------------	------	------

Schulden aan verzekeraar

¹⁴ Onder Overige lasten (17) is de indexatie op fondsgrondslagen opgenomen. Met betrekking tot 2013 is het verschil tussen de geschatte en de werkelijke indexatie per 1 januari 2013 (zijnde € 0,2 miljoen negatief) opgenomen. De indexatielast voor 2014 is in 2014 verantwoord.

¹⁵ In de post Overige mutaties zijn onder andere het verschil tussen veronderstelde en werkelijke sterfte en de toevoeging aan de voorziening uit hoofde van pensionering opgenomen.

Rekening-courant Aegon	-1,0	-0,8
	<hr/>	<hr/>
<i>Nog af te handelen inkomende waardeoverdrachten</i>		
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Door Aegon in rekening gebrachte koopsommen	-0,3	-0,5
Ontvangen bedragen	0,3	0,4
	<hr/>	<hr/>
Te voldoen per 31 december	0,0	-0,1
<i>Nog af te handelen vroegpensioen/Plusregeling</i>		
De samenstelling van deze post per einde boekjaar is als volgt:		
Door Aegon in rekening gebrachte koopsommen	-0,2	0,0
Aan de werkgever in rekening gebrachte bijdragen	0,0	0,0
Beschikbaar gekomen gelden uit Pensioenbijspaar-/Plusregeling	0,3	0,1
	<hr/>	<hr/>
Te voldoen per 31 december	0,1	0,1
<i>Overlopende passiva</i>		
Vooruitontvangen premies	7,0	6,4
	<hr/>	<hr/>
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	6,1	5,6
	<hr/>	<hr/>

3.4.3 Toelichting op de staat van baten en lasten

Premiebijdragen (9)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Doorsneepremie van de werkgever	25,5	25,9
Correctie m.b.t. voorgaande jaren		
Overige bijdragen werkgever	0,0	0,3
Vrijgevallen plusgeld en vroegpensioen	1,5	2,3
Totaal	27,0	28,5
De kostendekkende premie is als volgt opgebouwd:		
Coming service opbouw (netto)	17,8	19,4
Opslag excassokosten	0,3	0,3
Risicopremies partner- en wezenpensioen	1,0	0,9
Risicopremies premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	0,7	0,8
Administratiekosten	1,1	1,0
(M)VEV-opslag	0,2	0,2
Totaal	21,1	22,6

Het Pensioenfonds maakt geen gebruik van de gedempte premie, zoals bedoeld in artikel 128, tweede lid PW. Het is een verzekerd pensioenfonds toegestaan om de premie die met de verzekeraar is overeengekomen, te beschouwen als het onderdeel van de kostendekkende premie dat actuariael nodig is in verband met de aangroei van verplichtingen. Deze premie bedraagt voor het Pensioenfonds ongeveer € 21,1 miljoen (inclusief een opslag voor het eigen vermogen en de uitvoeringskosten). De feitelijke premie, zoals bedoeld in artikel 129 van de Pensioenwet bedraagt € 25,5 miljoen. De feitelijke premie is hoger dan deze kostendekkende premie, waardoor er geen sprake is van premiekorting.

Beleggingsresultaten risico Pensioenfonds (10)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Vastgoedbeleggingen	2,2	-0,3
Aandelen	7,7	6,1
Vastrentende waarden	8,4	1,2
Overige beleggingen	0,0	-0,1
Totaal	18,3	6,9
Kosten vermogensbeheer (service kosten)	-0,4	-0,2
Totaal	17,9	6,7

De beleggingsopbrengsten betreffen alleen indirecte beleggingsopbrengsten. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer (kosten van beheer (LKR) en transactiekosten binnen de beleggingsfondsen) zijn verrekend met de desbetreffende indirecte beleggingsopbrengsten, behoudens de service kosten voor Mijn Pensioen van NN IP. De transactiekosten binnen de fondsen over 2014 zijn niet bekend. Het Pensioenfonds blijft er naar streven om een zo volledig mogelijk inzicht in de kosten van vermogensbeheer te krijgen.

Pensioenuitkeringen verzekering (11)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De specificatie van de pensioenuitkeringen is als volgt:		
Vroegpensioen	2,6	2,4
Ouderdompensioen	13,1	12,3
Partner- en wezenpensioen	3,5	3,2
Afkoop kleine pensioenen	0,1	0,1
Totaal	19,3	18,0

Overige baten (12)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Resultaat uit waardeoverdrachten en vroegpensioen	0,0	0,0
Vergoeding inbreng opgebouwde aanspraken in RSK contract	0,0	53,5
Overige baten	0,3	0,3
Totaal	0,3	53,8

Naar aanleiding van het afsluiten van het nieuwe verzekeringscontract (op basis van rentestandskorting en dus zonder winstdeling van overrendement) met ingang van 1 januari 2013 is met Aegon afgesproken dat de tot en met 2012 onder het oude contract opgebouwde aanspraken worden ingebracht in het nieuwe contract, onder verrekening van een vergoeding van € 53,5 miljoen.

Betaalde premies verzekering (13)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Premies verzekering	20,3	21,7
Koopsom indexatie	4,5	7,6
Koopsommen inzake vroegpensioen	1,5	2,4
Overige koopsommen	-0,2	0,3
Totaal	26,1	32,0

Pensioenuitkeringen (14)

Voor een specificatie van deze post verwijzen we naar de post Pensioenuitkeringen verzekering (11).

Mutatie technische voorzieningen voor rekening van het Pensioenfonds (15)

(in miljoenen euro)	2014	2013
Pensioenopbouw	17,8	21,2
Indexatie en overige toeslagen	3,9	-0,2
Rentetoevoeging	3,1	3,0
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-19,1	-17,9
Wijziging marktrente	190,3	-32,4
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1,9	-1,9
Wijziging uit hoofde van levenskansen	4,1	-1,7
Overige mutaties	-0,8	-1,4
	197,4	-31,3
Waardewijziging verzekeringsdeel technische voorzieningen	-197,4	31,3
	-	-

Voor een nadere toelichting zie Technische voorzieningen (6).

Saldo overdrachten van rechten (16)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Resultaat inkomende waardeoverdrachten	0,1	0,0
Resultaat uitgaande waardeoverdrachten	0,3	0,1
Totaal	0,4	0,1

Overige lasten (17)

(in miljoenen euro)	2014	2013
De samenstelling van deze post is als volgt:		
Vrijval voorziening indexatie vorig boekjaar	0,0	-7,5
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	0,3	0,1
Overig	0,0	1,3
Totaal	0,3	-6,1

De Pensioenuitvoerings- en administratiekosten bestaan uit de administratie- en excassokosten verzekeraar en uit de pensioenuitvoeringskosten (zie ook het jaarverslag paragraaf 1.4.6 uitvoeringskosten).

De administratie- en excassokosten maken onderdeel uit van de onder (13) verantwoorde betaalde premies verzekering. Uitgaande van een premiebedrag van € 26,1 miljoen bedragen deze kosten over 2014 ongeveer € 1,0 miljoen (2013: 1,4 mln).

De pensioenuitvoeringskosten¹⁶ zijn in onderstaande tabel weergegeven:
(Bedragen in miljoenen euro's (tenzij anders vermeld))

	2014	2013
Kosten toezichthouders	0,07	0,06
Vergoedingen Bestuur en Verantwoordingsorgaan	0,01	0,01
Accountants- en advieskosten	0,16	0,13
Kosten Pensioenbureau	0,10	0,10
Personeelskosten	0,32	0,32
Totaal	0,66	0,62
Waarvan direct voldaan door de werkgever	-0,34	-0,48
Opgenomen onder Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	0,32	0,14

De accountants- en advieskosten bestaan uit de kosten voor het opstellen en het certificeren van het actuariel verslag (circa € 46.000). De kosten voor het controle van de jaarrekening bedragen circa € 25.000. De overige kosten betreffen de kosten inzake juridisch advies en overige adviezen.

De bestuursleden alsmede de leden van het Verantwoordingsorgaan zijn, voor zover in dienst van EY, onbezoldigd. De vergoeding voor de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden bedraagt voor zover uit dienst € 5.400 (Bestuur) en € 3.900 (Verantwoordingsorgaan).

De medewerkers van het Pensioenbureau zijn per 1 juli 2013 uit dienst gegaan bij Ernst & Young Nederland LLP en tegelijkertijd in dienst getreden bij het Pensioenfonds. Bij het Pensioenbureau werken vijf medewerkers (4,1 FTE).

3.4.4 Vermogens Eisen

Een van de principes waarop het toezicht op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen stoelt, is dat de omvang van het vermogen in lijn is met de mate waarin het Pensioenfonds risico loopt.

¹⁶ In deze tabel zijn de rechtstreeks aan het Pensioenbureau doorbelaste kosten opgenomen. In 2013 waren ook de niet doorbelaste kosten opgenomen, waardoor het totaal aan kosten in 2013 € 0,8 miljoen in plaats van € 0,6 miljoen bedroeg.

Pensioenfondsen dienen te beschikken over een MVEV. Indien een pensioenfonds niet beschikt over het MVEV spreken we van dekkingstekort en dient een zogenaamd kortetermijnherstelplan te worden ingediend bij DNB.

Het MVEV kent componenten voor drie soorten risico:

1. Verzekeringstechnisch risico: aangezien volledig verzekerde pensioenfondsen per definitie geen negatief verzekeringstechnisch risico's lopen, is deze component voor hen nihil;
2. Beleggingsrisico tegenover de technische voorzieningen: volledig verzekerde fondsen lopen per definitie ook geen beleggingsrisico tegenover hun technische voorzieningen. Wel houdt het Pensioenfonds assets aan boven het bedrag dat nodig is tegenover de technische voorzieningen, maar voor deze 'free surplus assets' gelden geen vermogenseisen;
3. Kostenrisico: een volledig verzekerd pensioenfonds loopt wel kostenrisico. Deze component is daarom de enige component van het MVEV die van toepassing is.

Het kostenrisico vloeit voort uit artikel 17 van de Europese pensioenrichtlijn (richtlijn 2003/41/EG). Dit betekent dat verzekerde pensioenfondsen in alle gevallen een buffer van beperkte omvang moeten aanhouden van circa 1% van de technische voorzieningen, hetgeen neerkomt op een minimale dekkinggraad van 101%. Met betrekking tot de PBR geldt dat het beleggingsrisico bij de deelnemers ligt, en derhalve niet bij de verzekeraar. Volgens het Besluit FTK dient voor deze PBR een MVEV aangehouden te worden ter grootte van 1% van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Per saldo is het MVEV van het Pensioenfonds per 31 december 2014 gelijk aan € 10,6 miljoen, ofwel 1,04% van de technische voorzieningen.

Naast het MVEV geldt nog een vermogenseis: het VEV. Indien een pensioenfonds niet beschikt over het VEV spreken we van een reservetekort en dient een zogenaamd langetermijnherstelplan te worden ingediend bij DNB. Het VEV is gedefinieerd als het eigen vermogen waarbij met 97,5 procent zekerheid wordt gegarandeerd dat het pensioenfonds over een periode van één jaar tenminste over waarden beschikt ter hoogte van de verplichtingen. Voor volledig verzekerde pensioenfondsen, die alle verzekeringstechnische en alle beleggingsrisico's tegenover hun verplichtingen hebben overgedragen aan de verzekeraar, is alleen het kredietrisico relevant.

Verzekerde pensioenfondsen hoeven geen rekening te houden met het kredietrisico op de verzekeraar bij:

- de berekening van het VEV en
- de berekening van de waarde van de vordering van het pensioenfonds op de verzekeraar. De vordering hoeft niet te worden verlaagd vanwege het kredietrisico van de verzekeraar.

Aan deelnemers van verzekerde pensioenfondsen worden dezelfde zekerheidswaarborgen geboden als aan deelnemers van direct verzekerde regelingen, waarbij de werkgever de regeling rechtstreeks heeft ondergebracht bij de verzekeraar.

Ultimo 2014 is geen sprake van dekkingstekort noch van reservetekort.

Rotterdam, 17 juni 2015

Het Bestuur

namens werkgevers

namens deelnemers

N.G. de Jager, voorzitter

M.W. Ramaekers, secretaris

J.C. Besters, penningmeester

E. Wierenga

E. Haring

namens pensioengerechtigden
H.P. Koekkoek

4 Overige gegevens

4.1 *Bestemming saldo baten en lasten*

Het Bestuur heeft overeenkomstig de statuten en met inachtneming van de bepalingen in het verzekeringscontract besloten het saldo van baten en lasten toe te voegen aan de algemene reserve.

4.2 *Gebeurtenissen na balansdatum*

Indexatie

In maart 2015 heeft het Bestuur besloten een indexatie toe te kennen per 1 januari 2015 van 0,44%. De koopsom ter financiering bedraagt ongeveer € 4,6 miljoen.

Aanpassing financieel toetsingskader

Per 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader (FTK) van kracht. De belangrijkste wijzigingen op actuariel gebied hebben betrekking op de invoering van een beleidsdekkingsgraad en een verzwaaring van de vereiste solvabiliteit.

De beleidsdekkingsgraad is de stand van de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 1 januari 2015 117,5% (namelijk het gemiddelde van de dekkingsgraden per 31-03-2014, 30-06-2014, 30-09-2014 en 31-12-2014).

De solvabiliteitseisen, die afhankelijk zijn van het beleggingsbeleid en de financiële risico's die het pensioenfonds loopt, zijn in het nieuwe FTK verwaard. Voor het pensioenfonds heeft dit geen consequenties als gevolg van de verzekering van de pensioenaanspraken en -rechten bij Aegon.

Aanpassing rentetermijnstructuur

De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS) per 31 december 2014 bevat een middeling over de maanden oktober tot en met december 2014. Deze driemaandsmiddeling vervalt per 1 januari 2015. Als gevolg hiervan wijzigt de RTS en daarmee de technische voorziening. Voor het pensioenfonds geldt dat de technische voorziening stijgt van € 1.010,9 miljoen naar € 1.063,0 miljoen, een toename met 5,2%. Het verzekeringsdeel technische voorzieningen inclusief de vordering op de verzekeraar op de balans neemt eveneens toe, van € 1.019,4 miljoen naar € 1.071,5 miljoen. De actuele dekkingsgraad daalt van 116,9% per 31 december 2014 naar 116,1% per 1 januari 2015.

4.3 *Verslag Verantwoordingsorgaan*

Het Verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds Ernst & Young is met ingang van 1 januari 2008 opgericht. Het bij de oprichting op basis van de uitgangspunten van de Principes goed pensioenfondsbestuur vastgestelde reglement is per 1 juli 2014 aangepast naar aanleiding van de Wet versterking bestuur pensioenfonds. Hierin zijn naast de frequentie van het overleg met het Bestuur en de te behandelen onderwerpen met betrekking tot het beleid, ook de rechten en bevoegdheden en de verantwoording van het orgaan vastgelegd.

In het periodieke overleg tussen het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan zijn in het huidige verslagjaar de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Beleid
- Keuze bestuursvorm op grond van de Wet versterking bestuur pensioenfonds en daarop geënte acties
- Verzekeringsovereenkomst met Aegon
- Belegging van het Eigen Vermogen
- Communicatie
- Financiële en actuariële analyses
- Vooruitzichten

Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening en heeft voorts ter zake overleg gevoerd met het Bestuur, de accountant en de certificerend actuaaris.

Ten behoeve van het overleg zijn ondermeer de volgende documenten ontvangen met betrekking tot het jaar 2014:

- Risicomatrix van het Pensioenfonds, die bij elke bestuursvergadering zo nodig wordt geactualiseerd
- Concept Jaarverslag 2014
- Concept Accountantsverslag betreffende de jaarrekening 2014
- Concept Rapport van de Certificerend Actuaaris over het boekjaar 2014
- Concept Actuarieel Rapport boekjaar 2014
- Brief d.d. 24 december 2012 inzake afspraken verzekeringsovereenkomst 2013-2017 en informatie met betrekking tot de Verzekeringsovereenkomst met Aegon.

Het Verantwoordingsorgaan heeft onder andere het recht het Bestuur te adviseren over:

- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het Verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht (Visitatiecommissie);
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- bepaalde zaken aangaande het pensioenfonds zoals liquidatie, overdracht of overname van verplichtingen en wijzigingen ten aanzien van uitvoeringsovereenkomsten.

Op grond van de Wet versterking bestuur pensioenfonds is per 1 juli 2014 het Reglement Verantwoordingsorgaan aangepast. Hierin is opgenomen dat de zittingstermijn van de leden van het Verantwoordingsorgaan zal eindigen respectievelijk aanvangen op 1 juli, zodat de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan in een kalenderjaar dezelfde is als degene die zich over het jaarverslag van dat betreffende kalenderjaar uitspreekt.

Tevens is op basis van de onderlinge getalsverhouding tussen actieve deelnemers en pensioengerechtigden het aantal leden van het Verantwoordingsorgaan per 1 juli 2014 uitgebreid met een tweede werknemersafgevaardigde, te weten mevrouw H. Elgersma.

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2014 aan het Bestuur een bindende voordracht van leden van de Visitatiecommissie uitgebracht die in het derde kwartaal 2014 met haar werkzaamheden is gestart. Over deze werkzaamheden wordt in dit jaarverslag onder 4.4 verslag gedaan.

Voorts heeft het Verantwoordingsorgaan in 2014 positief geadviseerd ten aanzien van het vervolgtraject in het kader van de vernieuwing van de website in 2015. De vernieuwing is nodig mede op grond van de aangekondigde Wet pensioencommunicatie en het vervallen van de services door de huidige provider in de loop van 2015.

Bevindingen en conclusie

Het Verantwoordingsorgaan heeft op basis van de ontvangen documenten met betrekking tot het jaarverslag en de jaarrekening en het overleg met het Bestuur, de accountant en de certificerend actuaaris de volgende bevindingen:

- De thans van kracht zijnde verzekeringsovereenkomst op basis van rentestandskorting (RSK) met Aegon geldt voor een vijfjaarperiode ingaande 1 januari 2013. De contractuele grondslagen zijn op hoofdlijnen op 24 december 2012 door Aegon per brief vastgelegd en door beide partijen getekend.
Tot op heden is de aangegane verzekeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en Aegon nog niet voorzien van beide handtekeningen. Het Bestuur heeft de overeenkomst op 3 december 2014 getekend met daarin een voorbehoud ten aanzien van de afrekening van het voorgaande verzekeringscontract, met name over de afwikkeling van een bedrag van € 8,5 miljoen. Aegon is nog niet overgegaan tot ondertekening. In het jaarverslag wordt over de voortgang ter zake nadere, inhoudelijke informatie verschaft.
- Deze verzekeringsovereenkomst, die loopt van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2017, heeft eveneens de vorm van een garantiecontract en bevat zodanige afspraken dat het verzekerings- en renterisico zijn afgedekt. Het Bestuur heeft alle risico's, waarmee het fonds te maken heeft, beschreven in het jaarverslag en geeft daarbij aan dat de met een verzekeringscontract inherente kosten- en kredietrisico's de belangrijkste niet afgedekte risico's zijn.
- De in 2013 ontvangen vergoeding van € 53,5 miljoen wordt door het Bestuur als beschermd vermogen behandeld om zo een maximale manoeuvreerruimte te hebben teneinde in de komende jaren terug te kunnen keren naar een contract op basis van gesepareerde beleggingen wanneer de tijd daarvoor weer gunstig is. Periodiek wordt door het Bestuur daarvoor een evaluatie gemaakt.
- De tegenover de Algemene Reserve, ten bedrage van € 171,3 miljoen, staande beleggingen van € 168,5 miljoen ultimo 2014 zijn in twee onderdelen gesplitst. Eén onderdeel betreft de voornoemde ontvangen vergoeding met een eigen beleggingsbeleid teneinde de optie tot terugkeer mogelijk te maken. Het tweede onderdeel is bedoeld om, tezamen met het eerste onderdeel, het indexatiepotentieel van het pensioenfonds te optimaliseren.
Het Eigen Vermogen c.q. de Algemene Reserve wordt met ingang van 2013 afzonderlijk belegd bij ING Investment Management (thans NN Investment Partners) op een overeenkomstige wijze als mogelijk is in de Pensioenbijspaarregeling.
- De indexatie van de pensioenaanspraken is sinds 1 januari 2007 voorwaardelijk. De communicatie over de verwachting op welke wijze de voorwaardelijke indexatie in de toekomst zal kunnen worden verleend, is in het jaarverslag uiteengezet.
Het Bestuur heeft in 2014 aan het indexatiebeleid nader invulling gegeven naar aanleiding van het nieuwe RSK-contract en op basis van een continuïteitsanalyse ultimo 2012. Aangezien er in de komende jaren geen sprake meer is van overrendement, zoals bij een GSB-contract, en alleen rendement reesteert op de beleggingen van de Algemene Reserve is gesteld dat een zekere mate van instandhouding van het Eigen Vermogen wenselijk is.
Dit houdt in dat de indexatie-ambitie is bijgesteld zodanig dat niet de volledige prijscompensatie zal kunnen worden vergoed in de komende jaren.
Op grond van het per 1 januari 2015 geldende nieuwe Financiële Toetsingskader (nFTK) zal het Bestuur de algemene uitgangspunten die aan het indexatiebeleid ten grondslag liggen in 2015 evalueren, mede op basis van de in het nFTK voorgeschreven haalbaarheidstoets.
- Tijdens besprekingen met het Bestuur is de kosten transparantie van het fonds ter sprake gekomen. Ook de Visitatiecommissie en de externe adviseurs hebben gewezen op een meer inzichtelijke weergave van de kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer. In het jaarverslag is door het Bestuur een verdere invulling gegeven van die kosten voor zover daar betrouwbare gegevensbronnen voor zijn.
- Het Bestuur zal zich nog beraden over de vorming van een voorziening voor liquidatiekosten in een situatie waarin de werkgever onverhoopt wegvalt, waarover in een leidraad van DNB wordt gesproken.
- In 2014 zijn tussen werkgever en werknemers premieafspraken tot stand gekomen waarover in het jaarverslag eveneens nadere informatie wordt verschaft.

Het Verantwoordingsorgaan geeft op grond van artikel 5 van het Reglement Verantwoordingsorgaan jaarlijks een algemeen oordeel over het handelen van het Bestuur aan de hand van voornoemde documentatie, het door het Bestuur uitgevoerde beleid over 2014 en beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben.

Het Verantwoordingsorgaan komt, het voorgaande mede in ogenschouw nemend, tot de conclusie dat het Bestuur van het Pensioenfonds haar taken in het jaar 2014 op een adequate wijze en zorgvuldig heeft uitgevoerd.

Rotterdam, 17 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Ernst & Young

Het Verantwoordingsorgaan

E.J.F. Eijsackers, C.H.M. Walschot, H. Strating en H. Elgersma

Reactie Bestuur

Het Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor de constructieve samenwerking in het afgelopen jaar. Het Bestuur kan zich vinden in de hierboven geformuleerde bevindingen en conclusie.

4.4 *Verslag Visitatiecommissie*

Deze rapportage bevat de bevindingen van de Visitatiecommissie (hierna de VC) naar aanleiding van haar onderzoek naar het functioneren van het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Ernst & Young (hierna het fonds) over de periode derde kwartaal 2012 tot vierde kwartaal 2014. De VC heeft haar onderzoek in de periode november 2014 tot en met februari 2015 uitgevoerd.

De VC heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur, op de algemene gang van zaken in het fonds en belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Daarnaast heeft het bestuur de VC gevraagd om in 2014 een visitatie uit te voeren op een aantal specifieke onderwerpen, namelijk het vermogensbeheer en dan met name het proces inzake het beleggingsbeleid van de vrije reserve, het nieuwe contract met Aegon en de opvolging van aanbevelingen van de voorgaande visitatiecommissie.

De VC is van oordeel dat het fonds op een professioneel niveau wordt bestuurd, waaraan de ondersteuning door de bestuurscommissies en het pensioenbureau bijdraagt. De algemene gang van zaken in het fonds verloopt over het algemeen kwalitatief goed en is transparant. De VC heeft vastgesteld dat het fonds zorgvuldig met de lange termijn risico's omgaat. De opgestelde risicorapportages en risicomatrixen voldoen aan de daaraan te stellen uitgangspunten. De VC beveelt het bestuur aan om bij de te nemen besluiten explicieter de belangenafwegingen die tot het genomen besluit hebben geleid in de notulen op te nemen en tevens de stemverhouding bij een genomen besluit.

Inzake het vermogensbeheer van de vrije reserve is het bestuur inhoudelijk goed op de hoogte en heeft het bestuur voldoende countervailing power ten opzichte van haar adviseurs. De VC beveelt het bestuur aan om de uitgangspunten van het beleggingsbeleid gedetailleerd te beschrijven, de beleggingsportefeuille meer transparant te maken en de advies- en transactiekosten van het vermogensbeheer nader te bezien en deze inzichtelijk te maken voor rapportage in het jaarverslag.

Het fonds heeft het nieuwe herverzekeringscontract voor de basisregeling met Aegon nog niet ondertekend. Aangezien dit contract met terugwerkende kracht per 1 januari 2013 dient in te gaan, beveelt de VC het bestuur aan om dit op zeer korte termijn te effectueren.

De VC is van mening dat het bestuur ruime aandacht heeft gegeven aan de aanbevelingen van de voorgaande VC, deze aanbevelingen structureel heeft opgepakt en waar mogelijk heeft afgewikkeld.

Tot slot

De VC heeft vertrouwen in de opvolging door het bestuur van de aanbevelingen die de VC in haar rapport heeft gedaan en ziet uit naar verdere samenwerking met het bestuur.

De visitatiecommissie:

M. Meijer-Zaalberg, A.A. van Hienen en C.D.A. Verbeek

Reactie Bestuur

Wij danken de leden van de Visitatiecommissie voor de visitatie die zij eind 2014 hebben uitgevoerd. De verschillende aanbevelingen zijn besproken in de bestuursvergadering van 4 maart 2015. De hieruit voortkomende actiepunten zijn benoemd en opgenomen in de actielijst van het Bestuur.

4.5 *Actuariële verklaring*

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Ernst & Young te Rotterdam is aan Aon Consulting Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Mijn oordeel is mede gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

Ik heb geconstateerd dat de verplichtingen van het pensioenfonds volledig zijn herverzekerd door middel van een garantiecontract en dit betrokken in mijn oordeel.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Ernst & Young is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de toeslagen beperkt zijn.

Eindhoven, 17 juni 2015

w.g.

Ir. M.J.M. Pernot AAG
verbonden aan Aon Consulting Nederland cv

4.6 *Controleverklaring van de onafhankelijke accountant*

Aan het bestuur van
Stichting Pensioenfonds Ernst & Young

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Pensioenfonds Ernst & Young te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschatting neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het pensioenfonds gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Ernst & Young per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE BIJ OF KRACHTENS DE WET GESTELDE EISEN

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 17 juni 2015

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN ACCOUNTANTS N.V.

w.g. drs. C.A. Hartevelde RA